Бухы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-һээ гарана | № 172 (15795) | 1981 оной июлиин 26, воскресени | Сэн 2 мүнгэн.

ҺАЙНДЭРЭЙ ХҮНДЭЛЭЛДЭ

Совет хүнүүдэй улам ехэ боложо байгаа хэрэглэмжэнүүдые бүрин хүсэд дүүрэнээр хангалга гол зорилгомнай болоно гэжэ худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэд тоолоно. Тус һалбариин хүдэлмэрилэгшэд хүн зоной хэрэглэмжэ хангалгые саашадань улам һайжаруулхын түлөө, гүрэнэй худалдаа наймаанай материально-техническэ үндэһэ һуури бэхижүүлхын түлөө мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлэә.

Худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэдэй тусхайта һайндэрэй хүндэлэлдэ зорюулагдаһан баярай суглаан июлиин 24-дэ Москвада болобо.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай секретарь А. П. Кириленко, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо И. И. Бодюл, КПСС-эй ЦК-гай худалдаа наймаанай ба ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын таһагые даагша Я. И. Кабков президиумдэ һууба. Мүн хэдэ хэдэн министерствэнүүд болон албан зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд, социалис мүрысөөндэ илагшад, ниислэл хотын олониитын түлөөлэгшэд эндэ һуугаа.

СССР-эй худалдаа наймаанай министр А. И. Струев элидхэл хэбэ.

(ТАСС).

БИ—ТАБАН ЖЭЛДЭ, ТАБАН ЖЭЛ—НАМДА

ШАНАРАЙ ТҮЛӨӨ ТЭМСЭНЭБДИ

Магазинда ерэһэн хүнүүдэй эрилтэ хэрэглэмжэ һайнаар хангахын, тэдэнэй сэдьхэлээ ханангяар гаража ошохын түлөө бүхы хүсэеэ зорюулдаг бэлэн бэшэ ажалтай, улад зоной үдэр бүриин хиналта доро байдаг зон гээшэбди гээд һанадагбди. Үнэхөөрөөшье, элдэб янзын эрилтэтэй хүнүүд дайралдадаг лаб даа: заримашуул шэмтай бүдүүлигээр хөөрэлдэхэеэ һэдэхэ, нүгөөдэнь элдэб эсын дутуу дундануудые заатагүй олохо гэжэ оролдохо. Зүгөөр магазинда орогшодой олонхинь номгон даруу зантай, худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэдтэ хүндэлхы ёһоор хандадаг юм. Тэдэнэр өөрынгөө гурим журамаар бидэнэй, наймаашадай урма зориг бадаруулдаг гэжэ хэлэхэ байнаб.

Би худалдаа наймаанай ажалда ороһоор арба гаран жэл болобоб. Тиимэһээ хүн зоной дунда ажаллажа, тэдэнние яажа хангадаг тухайгаа, дүй дүршэл дээрэһээ абажа, статьягайнгаа эхиндэ иимэрхүү оролто хэхэ гэжэ һанаа һэм.

Манай нэгэдэхи горпищеторгын 96-дахи магазинай коллективэй хүдэлмэрилэгшэд худалдаа наймаанай эмхинүүдэй дунда үргэнөөр дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ оролсоод, ажалдаа зарим тэды амжалтануудые туйлаһан байна. Жэшээлхэдэ, манай коллектив 1978 ондо СССР-эй Худалдаа наймаанай министерствын тогтооһон «1978 оной Бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ илагша» гэһэн Улаан вымпелдэ хүртөө һэн. Тиихэдэ үнгэрэгшэ табан жэлэйнгээ түсэб 102,6 процент дүүргэжэ, олон мянган түхэригэй эдеэ хоол түсэбһөө гадуур худалдаа һэмди. Гэхэтэй хамта, олзо орошо оруулха түсэбөө 19 мянган түхэригөөр үлүүлээбди. Арбадахи табан жэлэй туршада туйлаһан амжалтаяа арьбадхан, удаадахи табан жэлэйнгээ түрүүшын жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхэ тушаа дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялга жэлэй эхиндэ абаа һэмди. Энэ абаһан уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэжэ, өөрынгөө һалбариин хүдэлмэрилэгшэдэй һайндэрые ажалай бэлэгүүдээр угтажа байһандаа урма баяртайбди. Ушар юуб гэхэдэ, байгша оной түрүүшын хахад жэлэй түсэбые 8300 түхэригөөр үлүүлбэбди.

Ажалаймнай амжалтын «нюуса» хаанаһаа үндэһэ эхитэй юм гэһэн асуудал гараха ёһотой байха.

Нэгэдэхеэр, бидэнэр хүдэлмэридөө худалдаа наймаанай түрүү онол аргануудые хэрэглэдэг гээшэбди. Хүн зоной эд бараа өөһэдөө шэлэн абаха гуримда ороһоор үнихэнэй болообди. Бүхы худалдадаг эдеэ хоол болон эд бараанаймнай 71 процент иимэ аргаар худалдагдадаг юм. Хахад жэл соо туйлаһан эдэ бүхы дүнгүүдэйнгээ түлөө нэгэдэхи пищеторгын эмхинүүдэй дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ илажа, 1-дэхи һуури, мүнгэн шанда хүртэһэн байнабди.

Хоёрдохёор, манай коллектив соо ажалай журам наринаар сахигдана. Ажалдаа хожомдодог, ажалдаа ерэнгүй зайгуултадаг хүн зон коллективтэмнай үгы.

Манай коллектив — залуушуулай коллектив гэхэдэ алдуу болохогүй. Юундэб гэхэдэ, магазинние даагша Серафима Иннокентьевна Обуховаһаа бэшэниинь бултал залуу басагад. Серафима Иннокентьевна бодото һурган хүмүүжүүлэгшэ гээшэ. Хүн бүхэндэ тэрэ һайн зүбшэл заабари үгэдэг, хүмүүжүүлхы хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлдэг, тиимэһээ коллективэймнай бодото ударидагша гэжэ онсолон тэмдэглэхэ байнаб. Жэшээлхэдэ, һурагшаар абтаһан залуу басаган Таня Хлебникова мүнөө бэрхэ наймаалагша болонхой.

Би өөрөө КПСС-эй XXVI съезд дээрэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ нүхэр Л. И. Брежневэй хэлэһэн эдэ үгэнүүдые тон шухалада, тон үнэтэй сэнтэйдэ тоолоноб: «КПСС-эй Центральна Комитедэй тоолодогой ёһоор, мүнөө хүн зонние эдеэ хоолоор, тэрэшэлэн үргэн хэрэглэлэй промышленна эд бараагаар хангалгые һайжаруулха зорилго түрүүшын ээлжээндэ табигдана». Энэ түрүүшын ээлжээнэй ехэ зорилго бэелүүлэлсэжэ ябаһандаа золтойб.

К. МОСТОВСКАЯ
Улаан-Үдын 96-дахи магазинай ахалагша наймаалагша.

ТҮСЭБТЭ ТАБАН ЖЭЛЭЙ ТҮГЭЛДЭР ДАБШАЛТА

СССР-эй 1981 оной түрүүшын хахад жэлэй Экономическа ба социальна хүгжэлтын гүрэнэй түсэбэй дүүргэлтын дүнгүүд согсологдоо.

СССР-эй ЦСУ-гай мэдээсэл дотор иигэжэ тэмдэглэгдэнэ: Советскэ Союзай ажалшад КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлэн, түсэбтэ табан жэлэй түрүүшын жэлэй даалгабаринуудые амжалтатайгаар дүүргэхэ, хүдэлмэриин ашаг үрэ болон шанар дээшэлүүлхын түлөө социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлһэн, 1981 оной хахад жэлэй турша соо экономикын ба арад зоной баян дэлгэр байдалай саашанхи ургалта хангаһан байна.

Промышленностиин талаар абажа харабал, хахад жэлэй түсэб продукциин ниитэ хэмжээнэй ба ажалай бүтээсын ургалтын талаар дүүргэгдэә. Үнгэрэгшэ жэлэй энэ үеынхитэй жэшэбэл, үйлэдбэрилгын хэмжээн 3,4 процентээр ургаа.

Ажалай бүтээсэ 2,6 процентээр дээшэлбэ. Тиигэһэнэй үндэһөөр, үйлэдбэрилгын ургалтын табанай дүрбэн хуби шахууень туйлагдаа. Промышленна продукциин өөрынь үнэ хямдарһан, ашаг олзо нэмэһэн байна.

Шухала түхэлэй продукци үйлэдбэрилгэ түрүүшын хахад жэлдэ иимэ хэмжээтэй болоо гэбэл: 667 миллиард киловатт-час электрын элшэ хүсэн үйлэдбэрилэгдөө; 301 миллион тонно нефть (тэрэ тоодо шэнгэрүүлэгдэһэн газ); 228 миллиард кубометр газ; 360 миллион тонно нүүрһэн абтаа; 76 миллион тонно булад хайлуулагдаа; 52,7 миллион тонно хара металлай прокат; 9,1 миллион тонно булад соргонууд бүтээгдэә; 123 миллион тонно түмэрэй руда абтаа; 13,6 миллион тонно (шэмэтэ бодосуудыень 100 процентээр тоолобол) минеральна үтэгжүүлгэ; ургаса хамгаалха 261 мянган тонно химическэ хэрэгсэлнүүд (условно единица); 621 мянган тонно химическэ утаһан үйлэдбэрилэгдөө.

Автомобилиин 30,4 миллион покрышканууд; металл зүйһэдэг 1038 миллион түхэригэй сэнтэй станогууд, тэрэ тоодо программна хүтэлбэритэй 4,9 мянган станогууд; 308 миллион түхэригэй сэнтэй кузнецын-прессэй машинанууд; 2,8 миллиард түхэригэй сэнтэй приборнууд автомадай хэрэгсэлнүүд ба тэдэнэй запчастьнууд; 2,1 миллиард түхэригэй сэнтэй тоолон бододог техникын хэрэгсэлнүүд ба тэдэнэй запчастьнууд; 102 миллион түхэригэй сэнтэй нефтиин аппаратура; хүнгэн ба эдеэ хоолой промышленностьда хэрэглэгдэхэ 695 миллион түхэригэй сэнтэй технологическа түхеэрэлгэнүүд ба тэдэнэй запчастьнууд; 1095 мянган автомобиль, тэрэ тоодо: ашаанай — 309 мянган, хүнгэн — 661 мянган хэһэг; 280 мянган трактор; 1,4 миллиард түхэригэй сэнтэй хүдөө ажахын машинанууд; мал ажалай ба тэжээл бэлэдхэхэ 1,1 миллиард түхэригэй сэнтэй машинанууд; таряа хуряаха 50,8 мянган комбайн; хлопок хуряаха 4,9 мянган машина бүтээгдэһэн: 2,7 миллион тонно саарһан; 63,9 миллион тонно цемент үйлэдбэрилэгдэһэн байна.

Элдэб янзын 5,6 миллиард дүрбэлжэн метр бүдүүд нэхэгдээ; 12 миллиард түхэригэй сэнтэй хубсаһа хунар; 380 миллион паар арһан гутал оёгдоо; 4,3 миллион тонно мяхан (промышленна үйлэдбэриин); 1,5 миллион тонно колбасагай зүйлнүүд; эдеэ хоолдо хэрэглэгдэхэ 2,2 миллиард түхэригэй сэнтэй загаһанай продукци, тэрэ тоодо загаһанай консервэнүүд; 13,1 миллион тонно һүн болохо ба сагаан эдеэнэй зүйлнүүд; 2,1 миллион тонно кондитерскэ зүйлнүүд; 4,9 миллиард баанха консервэнүүд үйлэдбэрилэгдөө; 4 миллион телевизор, тэрэ тоодо 1,3 миллион үнгэтэ телевизор; 530 мянган мотоцикл ба мотороллернууд; 3,2 миллиард түхэригэй сэнтэй мебель бүтээгдээ.

Олон янзын продукци, тэрэ тоодо: газ, минеральна үтэгжүүлгэнүүд, ургаса хамгаалха химическэ хэрэгсэлнүүд, приборнууд, автомадай хэрэгсэлнүүд, тоолон бододог техникэ, программна хүтэлбэритэй станогууд, тракторнууд, хүдөө ажахын машинанууд, мал ажалай ба тэжээл бэлэдхэхэ машинанууд, оёмол хубсаһа хунар, соёлой-ажаһуудалай, ажахын хэрэглэлэй эд товарнуудые үйлэдбэрилхэ хахад жэлэй түсэб үлүүлэн дүүргэгдэә.

Үйлэдбэриин зарим нэгэдэлнүүд ба предприятинууд продукци бүтээн гаргаха, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, продукциин өөрынь үные хямдаруулха, нөөсэлэлгэнүүдые хангаха тогтоогдомол даалгабаринуудые дутуу дүүргэһэн байна.

Хара металлнуудай бэлэн прокат, сернэ кислота, химическэ утаһан ба ниидхэнүүдые, телевизорнүүдые, ашаанай вагонуудые, автомобильнуудые, хэрэглэлэй модо, бүдүүдые, холодильнигуудые, колбасагай зүйлнүүдые, малай тоһо ба бусад хэдэн янзын продукци үйлэдбэрилхэ түсэб дүүргэгдээгүй. Нефть шанаржуулан болбосоруулха ба нефтехимическэ, нүүрһэнэй промышленностиин, хара металлургиин, хүндэ ба транспортна машина бүтээлгын, автомобилиа, электротехническэ, модоной, целлюлозно-саарһанай, модо болбосоруулдаг, хүнгэн промышленностиин үйлэдбэриин нэгэдэлнүүд ба предприятинууд баталагдаһан договорнуудай, абтаһан нарядуудай ёһоор, хэрэглэгшэдтэ продукци үгэхэ уялгануудаа хүсэд хангаагүй.

Эрдэм, техникын туйлалтанууд арадай ажахын бүхы һалбаринуудта нэбтэрүүлэгдэн дэлгэрүүлэгдэжэ үргэлжэлөө. 1200 гаран шэнэ түхэлэй эдлэл хэрэгсэлнүүд ашаглалгада оруулагдаһан ба үйлэдбэрилэгдэн таража эхилһэн байна. Уралан нарижуулгын ба ухаалан зохёолгын 2 миллион дурадхал үйлэдбэридэ хэрэглэгдэдэг болонхой. Гэхэ зуура эрдэм болон техникэ хүгжөөхэ түсэбэй зарим даалгабаринууд хүсэд дүүргэгдээгүй.

Промышленностиин хэдэ хэдэн һалбаринуудай хүдэлмэриин технико-экономическа үрэ дүнгүүд һайжаруулагдаа. Эрхим шанартай продукци үйлэдбэрилгын хэмжээе үнгэрэгшэ жэлэй энэл үеынхитэй жэшэбэл, 14 процентээр нэмэбэ.

Хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд мүнөө жэлдэ хабарайнгаа тарилгын хүдэлмэриие хаһа саг соонь дүүргэһэн байна. 1981 ондо ургаса үгэхэ тарилгын талмайнууд, даб дээрэхи мэдээнүүдэй ёһоор, 214,7 миллион гектар болонхой. Ороһото, ороһото-бобово ургамалнууд 126,4 миллион гектарта тарилгдаа. Үнгэрэгшэ жэлэйнхитэй жэшэбэл, гэршүүхын, сояын, ороһото-бобово ургамалнуудай талмай үргэдхэгдөө. Тэжээлэй ургамалнууд 64,8 миллион гектарта, тэрэ тоодо олон жэлэй ногоонууд 27,5 миллион гектарта, силос болохо кукуруза ба ногоон тэжээл — 15,6 миллион гектарта тарилгданхай. Уһалагдадаг ба хатаагдаһан газарнуудтахи тарилгын талмай нэмээ.

Түрүү технологиин ёһоор, хүдөө ажахын ургамалнуудые тариха хүдэлмэри улам үргэдхэгдөө.

Колхозууд болон совхозуудта тарилгануудые харууһалха, үбһэ сабшаха, тэжээлнүүдые бэлэдхэхэ хүдэлмэри хаа хаанагүй ябуулагдана, малай тэжээл үнгэрэгшэ жэлэй энэ үеынхиһөө ехээр бэлэдхэгдэә.

Олон нютагуудта таряа хуряалга эршэмтэйгээр ябажа байна, мал болон шубуудые, үндэгэ худалдан абаха түсэб үлүүлэн дүүргэгдэә. Һү худалдан абаха түсэб дутуу дүүргэгдэһэн байна.

Хүдөө ажахые хүгжөөхэ капитальна хүдэлмэридэ 14,9 миллион түхэриг һомологдонхой. Энэмнай 1980 оной түрүүшын хахад жэлэйхиһээ 2 процентээр нэмэһэн байна.

Хүдөө ажахыда ашаанай ба тусхай шэглэлтэй 126 мянган автомобиль, 168 мянган трактор, таряа хуряаха 48 мянган, хартаабха хуряаха 5,3 мянган, свёкло хуряаха 4,1 мянган, силос дараха 19 мянган комбайнууд, ногооной витаминна гурил бүйлүүлхэ 1,5 мянган агрегат, уһа сасаха 8,3 мянган машинанууд ба түхеэрэлгэнүүд, олон тоото бусад техникэ үгтөө. Олонхи түхэлэй техникэ эльгээхэ түсэб дүүргэгдэнхэй.

Минеральна үтэгжүүлгэнүүд ба тэжээлэй химическэ нэмэлтэнүүдые үгэхэ түсэб үлүүлэн дүүргэгдэә. 9,9 миллион тонно гэхэ гү, али 1980 оной түрүүшын хахад жэлэйхиһээ 162 мянган тонноор ехэ минеральна үтэгжүүлгэнүүд, тэжээлэй 295 мянган тонно химическэ нэмэлтэнүүд абтаа.

Бүхы түхэлэй транспортаар ашаа зөөлгын хэмжээн 3,1 триллион тонно-километр болоһонь үнгэрэгшэ жэлэй түрүүшын хахадайхиһаа 3 процентээр нэмэһэн байна. Ашаануудые зөөхэ түсэбүүд дүүргэгдэнхэй.

Пассажирнуудые зөөлгэ 429 миллиард пассажир-километр болоһон, 4 процентээр нэмэһэн байна.

Хэлхээ холбооной предприятинууд продукци үгэхэ түсэбөө бүхы дээрэнь дүүргэә; үнгэрэгшэ жэлэй энэл үеынхитэй жэшэбэл, тэрэнэйнь ургалта 5 процент болоо.

Капитальна хүдэлмэридэ гүрэнэй табиһан мүнгөөр түрүүшын хахад жэлэй турша соо 31 миллиард шахуу түхэригэй гол фонднууд ашаглалгада оруулагдаа, энэнь үнгэрэгшэ жэлэй түрүүшын хахадайхиһаа 4 процентээр ехэ болоно.

Шэнэ предприятинууд баригдаһан, ашаглагдажа байгаа предприятинууд шэнэдхэн һэлбэгдэһэн ба үргэдхэгдэһэн байна. Байгал-Амарай түмэр зам баригдажа үргэлжэлһөөр.

Уһалагдадаг 250 мянган гектар, хатаагдаһан 254 мянган гектар газар ашаглалгада оруулагдаа. 1,4 миллион гектар бэлшээри уһаар хангагдаа.

Арадай ажахын капитальна барилгада гүрэнэй зүгһөө һомологдодог мүнгэн 53 миллиард шахуу түхэригэй хэмжээтэй боложо, 1980 оной түрүүшын хахадайхитай жэшэбэл, 4 процентээр нэмэнхэй.

Гүрэнэй барилга-хабсаралгын эмхинүүдэй бүтээһэн подрядна хүдэлмэриин ниитэ хэмжээн 2 процентээр, ажахынууд хоорондын барилгын эмхинүүдэй — 4 процентээр нэмээ. Түрүү технологи ба барилгын хүдэлмэри эмхидхэхэ түрүү арга, шэнэ конструкцинууд ба һайн материалнуудые хэрэглэлгэ нэбтэрүүлэн дэлгэрүүлэгдэжэ үргэлжэлөө.

Гэхэ зуура, хэдэ хэдэн шэнэ үйлэдбэридэ гол фонднуудые ашаглалгада оруулха түсэбүүд дүүргэгдээгүй, барилгын олохон эмхинүүд барилгын товарна продукциин ба ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ талаар даалгабаринуудаа дутуу дүүргэә.

Арадай ажахыда ажалладаг хүдэлмэришэд ба алба хаагшадай тоо хахад жэлэй туршада 112,7 миллион боложо, 1980 оной түрүүшын хахад жэлэйхиһээ 1,7 миллионоор гэхэ гү, али 1,5 процентээр нэмэһэн байна.

Арадай ажахыда ажалладаг хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай абадаг һарын дундуур мүнгэн түлөөһэн, үнгэрэгшэ жэлэй түрүүшын хахадайхитай жэшэбэл, 2,3 процентээр нэмэжэ, 172 түхэриг, ниитын хэрэглэлэй фонднуудһаа үгтэдэг нэмэлтэ түлөөһэнүүд ба хүнгэлэлтэнүүдые нэмэбэл 235 түхэриг болоһон байна.

Колхознигуудай ажалай түлөөһэн 4 процентээр нэмээ.

Хэрэглэлэй ниитын фонднуудһаа хүн зоной абадаг түлөөһэнүүд ба хүнгэлэлтэнүүд 59 миллиард түхэриг боложо, үнгэрэгшэ жэлэй түрүүшын хахадайхиһаа 4,3 процентээр нэмэһэн байха юм.

Хүүгэдэй байшангуудта, интернат һургуулинуудта, бусад интернат түхэлэй эмхи зургаануудта хүмүүжүүлэгдэгшэдэй эдеэ хоолдо зорюулагдадаг гаргашануудай нормонууд нэмээгдэһэн; үхибүүдые амбулаторинуудта эмшэлхэ хэдэн янзын эмүүд түлөөһэгүйгөөр табигдадаг болонхой.

Нөөсэлэлгын кассануудта хүн зоной хадагалһан мүнгэн хахад жэлэй турша соо 3,7 миллиард түхэригөөр нэмэә.

Гүрэнэй рознично ба кооперативна худалдаа наймаан 136,2 миллиард түхэригэй хэмжээтэй боложо, 1980 оной түрүүшын хахад жэлэйхиһээ 5,7 процентээр нэмэбэ. Рознично худалдаа наймаанай хахад жэлэй түсэб үлүүлэн дүүргэгдэнхэй.

Советскэ Союзай гадаадын худалдаа наймаанай эрьесэ 54 миллиард түхэригэй хэмжээтэй болоһон байна.

Хүн зоной ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын хэмжээн 6,5 процентээр, тэрэ тоодо хүдөө нютагуудай хүн зоной — 7,1 процентээр нэмэә. Хахад жэлэй түсэб бүхы дээрээ дүүргэгдэә, гүрэнэй зүгһөө капитальна хүдэлмэридэ һомологдодог мүнгөөр, байрын гэрнүүдые бариха кооперациин зөөреэр бүхы дээрээ 27,6 миллион дүрбэлжэн метр талмайтай 540 мянган болбосон шэнэ байранууд баригдажа, ашаглалгада оруулагдаа. Энээнһээ гадна олон тоото байранууд, үмсын гэрнүүд өөһэдын мүнгэ зөөреэр, гүрэнэй кредидэй туһаламжаар колхозууд ба хүн зон бариһан байна.

100 мянган үхибүүдэй һураха юрэнхы эрдэмэй һургуулинуудай, һургуулиин наһа түйсөөгүй 85 мянган үхибүүдэй байха эмхи зургаануудай байшангууд, 10 мянган койкотой больницанууд, халаан бүхэндэ 20 мянга шахуу хүнэй бэеэ үзүүлхэ амбулаторно-поликлиникын эмхи зургаанууд, социально-соёлой шэглэлтэй бусад олон байшангууд баригдаа. Гэхэ зуура байрын гэрнүүд ба социально-соёлой барилгын хахад жэлэй түсэб дутуу дүүргэгдэә.

Байгаали хамгаалха ехэ программа дүүргэгдэһэн байна.

Элдэб янзын һуралсалда 100 гаран миллион хүн хабаадуулагдаа.

2,1 миллион мэргэжэлтэд, тэрэ тоодо дээдэ эрдэмтэй — 0,8 миллион хүн, тусхай дунда эрдэмтэй — 1,3 миллион хүн арадай ажахыда эльгээгдэә.

Больницанууд ба санаторинуудтахи койконуудай, пансионадууд, амаралтын байшангууд ба баазануудта, аяншалгын баазануудтахи һууринуудай тоо нэмэнхэй.

1981 оной июлиин нэгэнэй байдалаар Советскэ Союзай зоной тоо 266,7 миллион хүн болоһон байна.

(ТАСС).

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

НҮХЭД А. И. ГУНАРЬ, Г. А. КУЗЬМИНА, О. А. МИХАЛЕВА ГЭГШЭДТЭ «БУРЯАДАЙ АССР-эй ХУДАЛДАА НАЙМААНАЙ ГАБЬЯАТА ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭ» ГЭҺЭН ХҮНДЭТЭ НЭРЭ ЗЭРГЭ ОЛГОХО ТУХАЙ

Худалдаа наймаанай болон ниитын эдеэ хоолой хүгжэлтэдэ габьяатай байһанайнь түлөө «Буряадай АССР-эй худалдаа наймаанай габьяата хүдэлмэрилэгшэ» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгохо гэбэл:

Гунарь Антонина Ивановнада — Буряадай «Рособувьторг» баазын директор.

Кузьмина Галина Александровнада — Улаан-Үдын 2-дохи пищеторгын 78-дахи магазинние даагша.

Михалева Ольга Александровнада — Улаан-Үдын горпромторгын директорэй орлогшо.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ **Б. СЕМЕНОВ.**
Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь **И. ЧЕРНЯКОВ.**

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1981 оной июлиин 22.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

НҮХЭД А. Н. БЕЛОСЛУДЦЕВА, Н. А. БОЯРКИНА, Е. И. МИХАЙЛОВА ГЭГШЭДТЭ «БУРЯАДАЙ АССР-эй ГАБЬЯАТА ЭКОНОМИСТ» ГЭҺЭН ХҮНДЭТЭ НЭРЭ ЗЭРГЭ ОЛГОХО ТУХАЙ

Белослудцева Алевтина Николаевнада — Буряадай АССР-эй Худалдаа наймаанай министерствын ахамад бухгалтер.

Бояркина Надежда Александровнада — СССР-эй Ой модоной ба саарһанай промышленностиин министерствын Буряадай УРС-ын Брянскын ОРС-ын ахамад бухгалтер.

Михайлова Евдокия Иларионовнада — Хоринн районой ахамад бухгалтер.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ **Б. СЕМЕНОВ.**
Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь **И. ЧЕРНЯКОВ.**

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1981 оной июлиин 22.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

РЕСПУБЛИКЫН ХУДАЛДАА НАЙМААНАЙ БОЛОН НИИТЫН ЭДЕЭ ХООЛОЙ ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Социалис мүрысөөндэ үндэр дүнгүүдые туйлаһанайнь түлөө Худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэдэй үдэртэй дашарамдуулан, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха гэбэл:

Бороев Роман Мамонтовичые — Хойто-Байгалай коопзверопромхозой директор.

Белоцерковская Лидия Федоровнае — Буряадай гүрэнэй худалдаа наймаанай инспекциин управлениин гүрэнэй ахамад инспектор.

Зуева Наталья Петровнае — Улаан-Үдын 1-дэхи пищеторгын 63-дахи магазинай ахалагша наймаалагша.

Пластинина Анна Семёновнае — Улаан-Үдын түмэр замай станциин ресторанай тогоошон.

Старшинкова Александра Ивановнае — «Нижнеангарсктрансстройн» УРС-ын 575-дахи СМП-гэй ОРС-ын 11-дэхи магазинние даагша.

Юдина Любовь Петровнае — СССР-эй Ой модоной ба саарһанай промышленностиин министерствын Буряадай УРС-ын Сэлэнгын ОРС-ын 1-дэхи столовын ахалагша тогоошон.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ **Б. СЕМЕНОВ**
Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь **И. ЧЕРНЯКОВ**

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1981 оной июлиин 22.

МҮРЫСӨӨНДЭ ИЛАГШАД

1981 оной жэлэй түрүүшын хахадта Улаан-Үдэ хотын Советскэ районой предприяти, организацинуудай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй дүн гаргагдаба. Судна бүтээлгын заводой, оёдолой «Туяана» нэгэдэлэй, «Бурятшвейбыт» нэгэдэлэй, телеграфно-телефонно станциин, Худалдаа наймаанай министерствын, барилга-хабсаралгын управлениин, книготоргын «Туяана» магазинай, Буркоопсоюзай столовын коллективүүд мүрысөөндэ илажа, нэгэдэхи һуури эзэлээд КПСС-эй райкомой, ажалшадай депутадуудай районно Соведэй гүйсэдкомой Улаан туг болон үнэмшэлгэдэ хүртэбэ.

Тэрэшэлэн С. М. Кировэй нэрэмжэтэ ба архиин заводуудай, радиотрансляционно узелай, Буркоопсоюзай автобазын, столовонуудай нэгэдэхи трестын 9-дэхи столовын, горпромторгын 28-дахи магазинай коллективүүд хоёрдохи һуури эзэлжэ, КПСС-эй райкомой, ажалшадай депутадуудай районно Соведэй гүйсэдкомой Хүндэлэлэй грамотада хүртэбэ. Гурбадахи һуурида гараһан Буркоопсоюзай худалдаа наймаанай баазын, ВСУРП-ын ОРС-ын хоёрдохи столовын коллективүүд КПСС-эй райкомой, ажалшадай депутадуудай районно Соведэй гүйсэдкомой Хүндэлэлэй грамотада хүртэбэ.

Манай корр.

ОБЛСОВПРОФОЙ ПЛЕНУМ

Профсоюзуудай областной соведэй VI пленум болоо.

«Республикын предприяти, эмхи зургаануудта ажал хүдэлмэри тушаа хуули сахилга ба тэрэнние һайжаруулха хэмжээ ябуулганууд тухай» элидхэл облсовпрофой түрүүлэгшэ **А. Д. Чукаев** хэбэ.

«КПСС-эй XXVI съездын эрилтэнүүдэй үндэһөөр ажалшадай бэшэгүүд ба дурадхалнуудтай ябуулагдадаг хүдэлмэри саашадань һайжаруулха талаар профсоюзуудай организацинуудай зорилгонууд» гэһэн облсовпрофой секретарь **Л. Л. Болдоновой** элидхэл мүн лэ пленум дээрэ зүбшэгдөө.

ТАСС ШЭНЭ ҺОНИН

РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведтэ

Июлиин 24-дэ РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй заседани боложо, РСФСР-эй 1981 оной түрүүшын хахад жэлэй Экономическа ба социальна хүгжэлтын гүрэнэй түсэбэй, РСФСР-эй гүрэнэй бюджедэй дүүргэлтын дүнгүүд зүбшэн хэлсэгдэә.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ М. С. Соломенцев заседани дээрэ үгэ хэлэбэ.

БАЯРАЙ СУГЛААН

Далайн-Сэрэгэй Флодой үдэртэ зорюулагдаһан, ниислэл хотын ажалшадай түлөөлэгшэдэй ба гарнизоной сэрэгшэдэй баярай суглаан июлиин 24-дэ Москвада болобо.

КПСС-эй ЦК-гай таһагые даагша Н. И. Савинкин, СССР-эй оборонын министрэй нэгэдэхи орлогшо Советскэ Союзай маршал С. Л. Соколов, СССР-эй оборонын министрэй орлогшонор, сэрэгэй бусад хүтэлбэрилэгшэд, Далайн-Сэрэгэй Флодой ветерануud, партиина, совет болон ниитын эмхинүүдэй түлөөлэгшэд президиумдэ һуугаа.

Советскэ Союзай Далайн-Сэрэгэй Флодой ахамад командалагшын нэгэдэхи орлогшо флодой адмирал Ч. И. Смирнов суглаан дээрэ үгэ хэлэбэ.

Суглаанда хабаадагшад КПСС-эй Центральна Комитедтэ, нүхэр Л. И. Брежневтэ эльгээгдэхэ амаршалгын бэшэгые ехэ баяртайгаар баталан абаа.

(ТАСС).

КАЗАХАЙ ИСКУССТВО

Выставкын Түбэй зал соо ороһон москвагаихидые, ниислэлэй айлшадые бүмбэгэр сагаахан һэеы гэр угтана. Россида Казахстанай һайн дураараа ниилэһээр 250 жэлэй ойдо зорюулагдаһан «Казахстанай уран зурагай искусство» гэһэн выставкэ эндэ июлиин 23-да нээгдэбэ.

— Энэ һайндэр бидэнэртэ илангаяа гайхамшаг байна. Ушарынь юуб гэхэдэ, агуу ехэ ород арадтай хани барисаатай байһанайнгаа ашаар Казахстан ажабайдалай бүхы һалбаринуудта, тэрэ тоодо уран һайханай соёл культурые хүгжөөлгэдэ асари ехэ амжалтануудые туйлаа, — гэжэ Казахай ССР-эй соёлой министр Ж. Еркимбеков хөөрэнэ. — Уран зурагай искусствын мянгаад зохёол бүтээл ойн баярай энэ выставкэдэ табигдаа. Совет Казахстанай түүхын 60 гаран жэлэй турша соо элдэб үеын уран зураашад эдэнние бүтээгээ.

Энэ выставка аха дүү республикын уран зурагай искусствын хүгжэлтые элеэр харуулна.

(ТАСС).

КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые дэлгэрүүлхын түлөө

ТҮРҮҮШҮҮЛЭЙ hАЙХАН ЖЭШЭЭГЭЭР

Арбан нэгэдэхи табан жэлэй эхин — 1981 оной түрүүшын зурган hара дүүрэжэ, жэлэй шиидхэхы хоёрдохи хахад эхилэнхэй. Энэ шухала үе соо фабрикын ажалшад, малшад хэр зэргээр худэлжэ, урдахи түсэб, даабаринуудаа ямараар дүүргэнэб гэжэ зарим тэды тобшолол хэхэ, түрүүшүүлэй гаргаха арга ашагые болоод байна.

Хэнэйшье мэдэhээр түрүүнhээ бүхы эхи табижа, шанга эршэ абаад, саашадаа тэрэнээ hуладхангүй ажаллабал, амжалта туйлагдаха гэжэ хэлэхэдэ ааб даа.

Манай Кабанскын шубуунай фабрикын бүхы ажалшад түрэл Коммунис партиингаа XXVI съездын түхэтэ шиидхэбэринүүдые, нүхэр Л. И. Брежневэй элидхэл соо заагдаhан тобшолол, даабаринуудые өөhэдынгөө үдэр бүриин ажалда, ажабайдалда бодото хүтэлбэри болгожо, бүхы үйлэдбэринэй үрэ дүнгүүдые эрид hайжаруулха гэhэн гол хүсэл эрмэлзэлтэйгээр худэлжэ байна. Түбхын түрүүн ээлжэдэ ажахынхан, илангаяа мал ажалай продукцинуудые үйлэдбэрилхэ, гүрэндэ худалдаха хэрэгтэ хамаг анхаралаа хандуулна.

Эгээл энээнэй ашаар фабрикын коллектив жэлэй үнгэрhэн үе соо маха, hү үйлэдбэрилгэ, гүрэндэ худалдалгые нилээд дээшэлүүлжэ шадаа гэжэ тэмдэглэхэ шухала. Үбhэ тэжээлэй урда урдынхиhаа дутамаг, хүшэр хүндэ үбэлжэлгын болоошье hаань, олонхи фермэнүүд, бригаданууд, түрүүшүүл малайнгаа, шубуудайнгаа ашаг шэмые хараа байса дээшэлүүлжэ, нёдондоной энэ үеынхиhөө hураггүй ехэ продукци абаа.

Энээн тушаа хэдэн тоонуудые дурдалтай. Жэшээлхэдэ, байгша оной түрүүшын хахадта фабрика гүрэндэ 8100 центнер мяха худалдаха түсэбтэй аад, тэрэнээ 9600 центнертэ хүргөө. Шубуунай мяха худалдаха хахад жэлэй түсэб июнь hарада дүүргэгдэhэн. Мүн жэлэй түрүүшын хахадта түсэбэй ёhоор 23 мянган центнер hү гүрэндэ худалдаха hаа, тэрэнээ 27 мянган центнертэ хүргэжэ hэмди. Нёдондоной энэ үеынхиhөө hү ехээр hаагдажа, хамтадаа 3274 центнерээр ехэ сагаан эдеэн абтаа.

Эдэ үрэ дүнгүүд имагтал бүхы малшад, hаалишад, шубуушадай габшагай шанга, бэрхэ хэшээлтэй ажаллай ашаар туйлагдаа гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Ажалай түрүүшүүлэй оролсоон тэмдэглэлтэй. Илангаяа ажалай түрүүшүүлэй орууhан хубита, hайн hайн жэшээ энээн эхэлэн үргэлжэлнэ.

Үдэрөөр сэдхэжэ, минута бүхэндэ өөhэдын ажалда хандажа, үрэ дүнтэй ажаллаhан бүхы ажалшад, хамаг коллективүүд hү hааха түсэб, даабаринуудаа hарайhаа hарада амжалтатайгаар дүүргэнэ. Тиихэдэ Истоминой инкубаторна станцинихид, мүн тэндэхи эхэ нугаhанай фермынхид, Колесовско үхэр шахалгын түгтынхид эрхим ажалай үлгэр жэшээ харуулна.

Гурбадахи отделениин үхэрнүүдые шахан таргалуулдаг түрүүшынхид (ахалагша малшан И. И. Нечкин) жэлэй түрүүшын хахадта бүхыдөө 640 центнер мяха гүрэндэ худалдаха хэрэгтэй аад, үхэрнүүдээ hайнаар шахажа, шэгнүүрынь ехээр нэмээhэнэй ашаар түсэбhөө 140 центнер үлүү мяха тушаагаа. Эндэхи малшад зурган hарын туршада үхэр бүхэнэй шэгнүүрые суудхэдэ 770 граммаар нэмээхэ ёhотой гү, али энэнь түсэбөөр hураггүй ехэ болоно.

hү ехээр hааха, район доторо нэгэнтэ бэшэ чемпион болоhон hаалишан Евгения Петровна Перевозникова (Колесовско фермэ) үнеэн бүриhөө дунда зэргээр 2340 килограмм hү hаагаа. Хахад жэл соо үнеэн бүриhөө эды ехэ hү hааhан хүн үрдань манайда байгаагүй. Үнинэй, дүршэлтэй бэрхэ hаалишад В. Т. Ипатьева, А. С. Каргапольцева, У. Н. Шигаева, Т. П. Перевозникова, Е. Н. Задубина болон бусад үнеэн бүриhөө баhал 2000 килограммhаа дээшэ hү hаагаад байна.

Түрүү тугалшад Н. С. Кузнецова, Е. П. Каргапольцева, Н. П. Тараканова, П. П. Бурлакова гэгшэд жэлэй эхинhээ хойшо нэгэшье тугал гарзалуулаагүй, тэдэнэйнгээ шэгнүүрые нэмээхэ даабаряашье ходо үлүүлэн дүүргэнэ.

Шубуу үсхэбэрилгэ ажахымнай гол hалбари гэжэ тоологдодог. Фабрикын бүхы отделенинүүдтэ нугаhад үсхэбэрилэгдэнэ, шахагдана. Мүнөө байгша оной түрүүшын хахадта бүхыдөө 350 мянга үлүүтэй нугаhанай дальбараа абтаад, түргэн дэгжээгдэжэ, шахагдажа, хамта 10,2 мянган центнер шубуунай мяхан гүрэндэ худалдагдаа гэхэ гү, али нёдондоной энэ үеынхиhөө 8 процентээр ехэ шубуунай мяхан бэлэдхэлэй пунктда оруулагдаба.

Хэнэйшье мэдэhээр, нугаhадые hайнаар харууhалаад, эдеэлүүлээд байбал, тэдэнhээ эрхим шанартай үндэгэн олон суглуулагдажа, эсэстээ дальбараанууд олоор абтадаг, шубуунай мяхан ехээр үйлэдбэрилэгдэдэг ааб даа. Түбхын түрүүн шубуушадай ажалые зүбөөр эмхидхэжэ, илангаяа өөhэдынгөө арга боломжые гүйсэд хэрэглэн, шубуудай тэжээлые hайжаруулhанаймнай ашаар энэ жэлдэ үндэгэн олон абтаа, нугаhанай дальбараануудшье түргэн томо болгогдоо, нугаhад шэгнүүр ехэтэйгээр, тарганаар мяханда тушаагдаа. Байгша ондо бидэ уhанай хорхой шабхай, намагай замаг, уhанай оеорой ургамал суглуулха тусхай бригада эмхидхэжэ, тиимэ тэжээл дальбараануудта ехээр эдюулэбди. Мүн hү, сагаан эдеэнэй шүүhэ шубуудта hайнаар буйлуулжа эдюулэбди. Эдэ бүгэдын ашаар нёдондоной энэ үеынхиhөө үсөөншэг нугаhан мяханда тушаагдаашье hаа, тэдэмнай урдынхиhаа hураггүй шэгнүүр ехэтэй, тарган байгаа. Бүхыдөө гүрэндэ худалдагдаhан нугаhадай 90 гаран процентнь эрхим hайн сортын гэжэ сэгнэгдээ. Мүн мяханда тушаагдаhан нугаhан бүхэнэй шэгнүүр үнгэрэгшэ жэлэйхиhээ 340 граммаар ехэ байба.

Тиигэжэ энэмнай эсэстээ шубуу үсхэбэрилгын экономическа ашаг үрые хараа байса дээшэлүүлхэнь лабтай. Иигээд октябрь hара болотор гүрэндэ үшөө 10 шахуу мянган центнер шубуунай мяха худалдажа, жэлэй түсэбые үлүүлэн дүүргэхэ зорилготойбди.

Энэ туйлагдаhан hайн үрэ дүнгүүдтэ шубуушадай, илангаяа түрүүшүүлэй эрхим ажалай ашата габьяа ехэ гэжэ дахин тэмдэглэхээр. Жэшээнь, Истоминой эхэ нугаhадай фермын дүршэлтэй бэрхэ шубуушад П. Н. Балдакова, А. Т. Тыхеева, Н. Я. Рукина, Г. Н. Опарина гэгшэд эхэ нугаhан бүхэнhөө 130—140 үндэгэ абаад, түсэб, даабаряа холо үлүүлээ. Тэрэшэлэн дальбараануудые зүбөөр харууhалжа, эдеэлүүлжэ шадаhанай ашаар ахалагша шубуушад И. Н. Перевозникова, С. Т. Власова, А. Г. Хлыстова гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг бригаданууд нугаhадые тус тустань дунда зэргээр 2,1—2,2 килограмм шэгнүүртэй болгожо тушаана.

Эдэ зарим тэды hайн үрэ дүнгүүдэй туйлагдабашье, бүхы дээрээ мал ажалые, шубуу үсхэбэрилгые бүри ашаг үрэ ехэтэй болгохо, продукци улам элбэгээр, гаргаша багатайгаар абаха юумэн хуу хэгдэшоо гэхын аргагүй. Эндэ дутуу дунда юумэн, үшөө хэрэглэгдээгүй арга боломжо бии. Илангаяа нэгэн адли эрхэ байдалда худэлжэ байгаад, түрүүшүүлнай бусадhаа жэшээгүй дээшэ үрэ дүн туйлана. Иигээд ерэхэдээ, эндэ элсүүлэгдээгүй арга боломжын ехэ байhаниинь харагдана.

Үхэр малhаа, шубуудhаа продукци ехээр абаха, тоо толгойень олон болгохын тула тэдэниие эрхим шанартай, элбэг ехэ тэжээлээр хангаха хэрэгтэйнь бултанда мэдээжэ. Тарлан ажалай хүдэлмэрилэгшэд энэл зорилго шиидхэхэ хэрэгтэ бүхы хүсэеэ зорюулна. Үнгэрhэн хабар ороохото болон тэжээлэй ургамалнууд яhала хаhа сагтаа, hайнаар элдүүрилэгдэhэн, үтэгжүүлэгдэhэн газарта таригдаа юм. Илангаяа ороохо тарлямнай имагтал өөhэдын эрхим репродукциин үрэhөөр таригдаа hэн. Энэ жэлэй ургасада зорюулжа, тарлялан дээрэ 41 мянган центнер минеральна үтэгжүүлгэ, 40 мянган тонно шабхэ, торф оруулаабди.

Теэд зундаа хура бороо саг соогоо оронгүй байжа, хэhэн энэ ехэ ажалаймнай ашэ үрые зарим тэды доошолуулба. Мүнөө тарланай, тэжээлэй ургамалнуудай ургаса иимэ hайн гэхын аргагүй. Илангаяа добо газар нилээд хатаа. hүүлэй үедэ орохон хура бороодо сабшалангай, силосэй ургамалнуудай ургаса яhала hайжаржа эхилээ. Бүхы арга боломжоо, хүсэ шадалаа элсүүлэн худэлжэ, нёдондоной-хиhоо үшөө ехэ үбhэ тэжээл бэлэдхэхэ аргатайбди. Тэрэнэй түлөө тэмсэнэбди.

Энэ жэлэй эрхэ байдалые хараада абажа, зарим сабшалангай ногооной үшөө муушагшье hаань, тэрэнэй ургахые хүлеэжэ hуунгүй, түрүүшын ээлжэндэ Сэлэнгэ мүрэнэй арал дээгүүрхи, урдань орхигдошодог байhан газарай, мүн хабартаа уhалагдаhан сабшалангай ногоо сабшажа захалаабди. Ажахы дотор мүнөө түрүүшын 2 мянгаад центнер үбhэн hуриилэгдэбэ. В. Е. Нечкин, А. А. Новосельцев, А. Г. Грибанов, Н. Н. Нечкин гэгшэдэй звенонууд тус тустаа 500—700 центнер үбhэ собожо тушаагаа. Мүнөө дээрээ дилэнхидэ бургааhа шугын забhар, уhанай арал дээгүүр морин косилкаар, гар хажуураар үбhэ сабшаха гэжэ оролдонобди.

Нинтын, мүн хубиинхишье ажахын адууhа малда үбhэ тэжээл шадаал hаа ехээр бэлэдхэхын тула бүхы хүсэ, арга боломжо элсүүлхэ гэжэ КПСС-эй обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, республикын Министрнүүдэй Соведэй хандалга соо заагдана. Мүнөө үбhэ тэжээл бэлэдхэлгэhээ шухала, харюусалгатай ажал үгы. Энээйдэ хүн бүхэн хабаадаха ёhотой, Юуб гэхэдэ, энэ кампаниие хэр зэргэ эмхитэй hайнаар үнгэргэжэ шадаhанhаамнай ерэхэ жэлэй малай үбэлжэлгэ, түсэб даабаринуудай дүүргэлтэ сүм дулдыдаха бшуу.

Табан жэлэй туршада худөө ажахын продуктнуудые ехээр абаха, гүрэндэ худалдахын түлөө мүрысөө дэлгэрүүлhэн Черкасска областиин, тэрэшэлэн республикынгаа Зэдын районой Оёоройн совхозой, Яруунын районой «Коммунизм» колхозой ажалшадай үүсхэлые дэмжэжэ, манай шубуунай фабрикын коллектив байгша оной, мүн бүхы табан жэлэй даабариие дүүргэхэ хэрэгтэ бүхы хүсэеэ зорюуланхай.

И. СТУЛЕВ,
Кабанскын шубуунай фабрикын директор.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ
тобто мэдээсэл

БҮХЫ ХҮСЭЕЭ ЭЛСҮҮЛХЭ

КПСС-эй Түнхэнэй райком ниитын адууhа малда тэжээл бэлэдхэхэ асуудалаар зүблөө үнгэргэбэ. Тус зүблөөндэ районой промышленна предприяти, эмхи зургаануудай болон колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд хабаадаа.

Энэ зүблөөн дээрэ район дотор тэжээл бэлэдхэлгын хэр зэргэ ябажа байhан тухай мэдээсэл райгүйсэдкомой худөө ажахын управлениин начальник Ф. И. Савельев хэhэн байна. Тэрэ ажахынуудай үбhэндөө орйитожо орожо байhые тэмдэглээ. Район дотор гар хажуурай 94 звено эмхидхэгдэхэ ёhотой аад, мүнөө оройдоол 61-ниинь үбhэндэ ороод байна гээд хэлэhэн байха юм. Мүн оньhожоруулагдамал звенонууд түсэбөөр хараалагдаhанай ёhоор, үшөөл түгэс эмхидхэгдээгүй байhаар. Июлиин 15-най мэдээгээр район дотор миин 956 гектар сабшалангай ногоон унагаагдаа.

Тэрэшэлэн Ф. И. Савельев ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэдэй модоной набша намаа бэлэдхэхэ асуудалда харюусалгагүйгөөр хандадагые шүүмжэлээ. Жэшээнь, Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз, Саланай, Туранай совхозууд нэгэшье центнер энэ шэмэтэ тэжээл бэлэдхээгүй байна. Тиихэдэ ногооной гурил бэлэдхэхэ худэлмэри мүн лэ урагшагүйдэнэ.

Удаань сомоной болон сельскэ Соведүүдэй түрүүлэгшэнэр: Тоорын—Н. С. Шагдуров, Түнхэнэй — Г. Н. Тугарин, Аршаанай — Л. И. Сонголова, Жэмхэгэй — В. И. Моглоев гэгшэд набшаhата тэжээл бэлэдхэхэ талаар юундэ иимэ байдалай тохёолдоhон ушарые тайлбарилhан байна. Мүн районой предприяти, эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд үгэ хэлээ.

Тус зүблөөндэ республикын түлишын промышленностиин министр П. Э. Ренчинов, КПСС-эй райкомой нэгэдэхи секретарь В. Д. Таханов гэгшэд хабаадажа, үгэ хэлээ.

В. ТУЛАЕВ.

Зураглал

ГОЛХОРДОГГҮЙ СЭДЬХЭЛ

Хайшаашье харахада, хабтагар сагаан тала, ёдойхоошье модогүй нюсэгэн гүбээнүүд. Үдэ багта наранай шарахань улам шангадажа, халашаhан газарай халуун дээрэхи наранай халуунтай хамтархадаа буришье тэнсэлгүй болоно. Энэ үедэ үхэр мал, нохой, шубуун, юрэдөөл амитайл юумэн хуу hүүдэр, нүхэ hүбэ руу орошоо юм гү гэхээр, оршон тойрон абяа шэмээгүй болошоно. Гансал хаташаhан ногооной узуураар таршаа, хорхойнуудай шииганалдаха дуулдана.

Хадын бооридо монсогойрон хургашоод, бэе бэедээ таhа няалдажа, тархяа дороо хээд, хүбхэр-хүбхэр гэлдэн хүндөөр амилжа байhан хонидоо Бадмажап хайрлангяар харана. «Бороо хурын орожо, хада гүбээнүүдэй ногооршоо hаань, эдэ хонид тэдэнэй оройгоор hэбшээ hүрин гоёор бэлшэжэ ябаха бэлэй. Харин мүнөө хаташаhан гүбээнүүд дээгүүр эдэ барhадаа туухадашье юу олдожо эдихэб даа. Үдын халуунда иигэжэ хургуулhаниинь дээрэ юм гү»,— гэжэ тэрэ досоогоо бодохо юм.

Бадмажап гэртээ ороhоор шэрээ дээрээ ошожо, хүндөөр hуушаба.

— Үнөөхил халуумнай болобо даа. Бэлшээриин хамаг ногоое хуу хайражархихань гээшэ гү. hая наашадаашье хура бороо орохо янзагүй байна,— гэжэ тэрэ дуугарна.

— Ши, юрэдөө, энэ халуунда газаагуур юу хэнэбши? Хүйтэн сай ууна, умдаа харяа. Хургаhан хонид хаана ошохо hэм,— гэжэ Зинаида нүхэрынь аяга соо сай хэжэ үгэнэ.

— Байтарханаа хойшоо хадын үбэр руу хонидые бэлшээхэ газар бэдэржэ ерэхэм. Энэ хуурай талада эдэнэй олоно эдихэ юумэн hалаа,— гэнэ Бадмажап Доржиевич.

— Хура бороогой орохо сагынь болоо. Заахашье норгоодхёо hаань, энэ Бургааhатымнай аршаанай тала, гүбээнүүд гансата ногооршохол hэн. Юрэдөө, зунай тэгэндэ хонидоо тураажа байхамнай hэн гү, нэгэ аргань олдоно бээзэ,— гэжэ Зинаида Баяртуевна нүхэрэйнгөө hанаае заhана.

Тээмэндэ июлиин эхеэр хура бороогой ороогүй ехэ ган гасуур болоно байhан үедэ иимэ юумэн тохёолдоо hэн. Хэды нимэ бэрхэтэй байдалай ушараашье hаань. Анаагай совхозой дүршэлтэй бэрхэ хонишод, тэрэ тоодо Зинаида, Бадмажап Дондоковтоншье хонидойнгоо хүсэ шадалые алдахуулаагүй. Бүхы арга хургыень олоод лэ, hайнаар адуулжа гараа юм. Мүнөө тэндэ хура бороо яhала ехэ орожо, ангаhан бэлшээридэнь ами үгөө, хонидой эдихэ ногоон түлэг гаража байна. Тиимэhээ эгээл хүшэр бэрхэтэй саг үнгэрөө, иигээд лэ хонидой тарганаа хүсөөхэ хаhань болобо гэжэ хонишод тоолоно.

Энэ айлайхи ажахыдаа тэбхэр 12 жэлдэ эхэ хонидые харууhалжа байна. Тэдэнэр hүүлэй хэдэн жэлдэ зуун эхэ хонин бүриhөө 100 хурьга алгадгүй абадаг болонхой. Жэшээлхэдэ, энэ жэлдэ түрүүшынхеэ түрэhэн зуhаг хонин бүхэнhөө хурьга абаа. Июниин эхеэр бүхыдэнь 512 хурьгадые тус тустань 20—22 килограмм шэгнүүртэйгээр эхэhээнь hалгаажа тушаагаа юм. Мүн hаяшаг хонидойнгоо ноохо хайшалуулжа дүүргээд, хонин бүхэнhөө дунда зэргээр 3,6 килограмм ноохо тушааhан, түсэбөө үлүүлэн дүүргэhэн байна.

— Мал хаража байхадаш элдэб хүшэр хүндэ үенүүд дайралдадаг гүб даа. Гайхалтай юумэн үгы. Хүнгэн ажал гэжэ хаана байгшаб. Энэ жэлдэ хабар эртэ дулаараад, хонидой май соо ногоондо садашоод байхадань, одоол hайн жэл болохонь ха гэжэ hанаhамнай зундаа гандажа мэгдэхээб ха юм. Тиигэбэ ябашье хонидоо заахашье тураагаагүйбди. Үрэжүүлгын эхилтэр яhала тарганаа, шадал тамираа хүсөөхэ байха,— гэжэ Бадмажап Доржиевич хэлэнэ.

— Жэл бүхэндэ бэлшээри дээрэ үбдэгсөө ногооной ургадаг, үбэлдөө хонидой үбhэ тэжээл соо умбажа байдаг hаань, гоёл hааб даа. Теэд тиимэ юумэн хаана байхаб. Зүүдэндэшье үзэгдэхэгүйл,— гэзд Зинаида Баяртуевна энеэбхилэн хэлэхэ юм.

Зүб лэ даа. Малшад, хонишодой ажал хүнгэн бэшэ. Тэдэнэй худэлмэри байгаалиин, сагай уларилай эрхэ байдалhаа ехэнхидээ дулдыдадаг гээшэ. Юрэдөө, hанаа амархан, сүлөөтэй ябаха саг гэжэ тэдэндэ үсөөн лэ дайралдадаг. Зунай хүхэ ногооной хаhада хурьгадаа эхэhээнь hалгаагаад, одоол ан-бун гэхэ, амарха гэхэдэш иигэжэ хажуугаарнь ган гасуур болоод, hүни, үдэршье амар заяа үзүүлнэгүй ха юм. Үглөөнэй харанхыhаа hүниин тэн болотор хонидоо адуулха баатай болоо бшуу. Иигээд унтажа хэбтэхэ сүлөөгүй, хонидоо үрэжүүлхэ, hайса таргалуулха гэжэ оролдохо сагынь болобо. Тиигээд намарай ольбон дүтэлхэ, байра байдалаа заhабарилжа, дулаалжа, үбhэ тэжээлээ зөөжэ тухашарhаар байтарнь үбэлэй шэмэрүүн хүйтэн «үүдые-шни» тоншожо байха ааб даа. Удаань үнөөхи хурьгадынь хэдэн арбаад-зуутаадаараа «адхаржа», үдэр hүниие илгангүй худэлхэ хаhа орохо гээшэ. Хэды тиимэшье hаань, «ажалнай хүндэ, ядана, зобонобди» гэжэ эдэ хонишодой хэлэхые дуулаагүйб. «Хэн нэгэнэй хэхэл хүдэлмэри ха юм. Хэзээ нэгэтэ энээниие бэедээ даажа абаа хадаа, сухарилтагүй. Муу хонишон болобо, муугаар худэлнэ гэлсүүлхэгүйгөөр, улайха сайхагүйгөөр лэ ажаллаха хэрэгтэй»,— гэжэ Бадмажап анханhаа хойшо бододог бэлэй.

Нигэжэ түхэрээн жэл соо тэргын мөөр шэнги таhалгарлагүй эрьелдэн ерэжэл, үнгэржэл байдаг ажал. Энээн соогоо hанаата болохо, сэдьхэл зүрхэеэшье худэлгэхэ, баярлаха, хүхихэ, заримдаа уурлаад, гомдоод, голхороодшье абаха ушар гараа ааб даа. Хүнэй ажабайдал, наhанай ябадал иимэ ха юм.

— Түрүүн сэрэгэй алба дүүргэжэ ерээд, hаалиин фермэдэ мал адуулагшанаар худэлөөб. Үнеэдые хэршье оролдожо адуулхадаш ямар нэгэ шалтагаанаар hү hаалиин доошолходо адуулагшан зэмэтэй гээд hаалишад шууяха, эртэ, орой үхэрнүүдээ асарбаш гэлдэхэ. Юуб гэхэдэ, тэрэ үедэ үнеэд үдэрэй гурба hаагдадаг байгаа бшуу. Байза, юрэдөө, нэгэ бэеэ даahан, өөрын hанаагаар худэлхэ ажал олохо гэжэ бодоод, хонишон болгыт гэжэ совхозой директэдэ хандаа хүм. Тэрэ гэhээр мүнөө хүрэтэр худэлжэ ябанаб. Удангүй Зинаида нүхэрни намтана суг ажалладаг болоо hэн. Гэбэшье бүхы юумэн абаhаар хуу hанаагаар бүтэшоо, ажалнай урагшатай hайн байгаа гэхэ аргагүй. Түрүүшээр юрэл боро юрьеэнэй хонишод байгаабди. Хараалгаашье, магтуулаашьегүй ябаабди. Жэл ерэхэ бүри ажалайнгаа онол оншыень оложо, мэргэжэл шадабари, дүй дүршэлөө бага багахаар нэмэжэ захалаа hааб-забди даа. Ямаршье ажалда өөрын оролдосо, hүбэлгэн ухаан хэрэгтэй гээд hанагшаб,— гэжэ Бадмажап хөөрэнэ.

Үнгэрhэн хабар отараднь хонидой хурьгалжа hаяхан дүүрээд байхада түрүүшынхеэ ябаа hэм. Байсын-Үбэрэй үргэн тала саhанhаа hая haланхай, халюуран шарлажа, хонидые хагданда бэлшээхэдэ эгээл зохид болоод байгаа. Ахалагша хонишон өөрөө hүрэгөө туужа адуултанда гаранхай, Зинаида Баяртуевна Эрдэм хүбүүнтээ хашаа соо хурьгадые эдеэлүүлжэ байна. Уужам хэ хашаагай тэг дундуур, хоёр «захааршь» тайлантанууд хэгдэнхэй, тэндэнь дун сагаан хурьгад харагдана. Тэдэнь үбhэ, талха тарна эдиэ, дэбхэншэжэ «наадана».

— hаял нэгэ дабаанийнгаа оройдо гараабди. Хонид-най хурьгалжа дүүрэбэ, эхэ хонин бүриhөө 100 хурьган абтаа. Тэдээнээ нэгэшье гарза хоролтогүйгөөр томо болгожо, эхэнүүдhээнь hалгаажа тушааха хоёрдохи дабаан урдамнай байна. Үбhэ тэжээлээр тиимэшье элбэг бэшэ hэмди. Адуулгын хүсөөр лэ үбhэеэ хабарай хагсуу болотор хүргэжэ, хонидоошье ехэ тураагаагүй үбэлые үнгэргэбэбди,— гэжэ Зинаида Гылыкова хэлэбэ.

— Хурьгашадтнай хаана гээшэб?

— Бидэш олон хүниие нэмэжэ абадаггүйбди, өөhэдынгөө хүсөөр хурьгадаа харууhалдагбди. Эрдэм хүбүүмнай арбадахи класс дүүргээд, хоёр жэлдэ мантаяа худэлэлсэбэ. Баhа hургуулиин үхибүүднай амаралтынгаа үедэ хамhалсаа ааб даа,— гэжэ гэрэй эзэн эхэнэр хөөрэнэ.

Эдэ өөhэдөө наhаар үшөө залуушье hаа, аяар 8 хүбүүд, басагадтай үнэр арьбан айлайхи юм. Үхибүүдээ ажалша бэрхээр, hайн hайханаар хүмүүжүүлнэ. Гэр соогоо түбхинэмэ зохид байдалтай, баян дэлгэр hуудаг. Газаань шэнээргэ «Москвич» автомашина харагдана. Юрын лэ хонишонойхи нимэл даа.

...Хайшаашье харахада, хабтагар сагаан тала, ёдойхошье модогүй нюсэгэн гүбээнүүд. Үбэл зунгүй, хабар намаргүй Бадмажап Дондоков хонидоо энэл сагаан талаар, эдэл гүбээнүүд дээгүүр адуулжа, ажахынгаа атар тарган адууhа мал арьбадхахын, тэдэнhээ абтадаг продукци шадаал hаа дээшэлүүлхын түлөө оролдожол ябадаг гээшэ. Үнэр баян, ажалша бэрхэ энэ хүн айл аймагтаа, бүхы хотогор сагаан Хориингоо район дотор хүндэтэй ямбатай бшуу. Тиигэншьегүй яахаб даа. Мүнөөмнай ажалша хүнэй алдаршаха, хүдэлмэришэ хүнэй хүндэтэй болохо саг шуу.

— Иимэ амгалан hайхан сагта хамсы шамажа худэлөөгүй, үри бэе, үхибүүдээ дэгжээгээгүй аад, бэшэ ямар үедэ хүн налайха, наhанайгаа [illegible] — гэжэ Бадмажап [illegible] хэлээ. Бодоод үзэхэдэм, тон зүб лэ хэлээн байна. Юрын ажалша хүнэй эдэ үгэнүүд соо [illegible]

М. НАМЖИЛОВ.
Хорин-район.

ОРОНОЙ ТАРЯАЛАН ДЭЭРЭ

Ороной Европодохи хубиин тарялан дээрэ ороохото ургамалнуудые хуряалга шиидхэхы шатадаа оробо. Белоруссиин ба Прибалтикын полинууд дээрэhээ ургаса хуряажа захалаа. СССР-эй Центральна статистическэ управлениин июлиин 20-ной мэдээнэй ёhоор, 22,6 миллион гектарай талмай дээрэhээ тарлан хадагдаа, 14,3 миллион гектарайнь ургаса сохигдоо. Энэнь унагаагдаhан талмайн 63 процент болоно.

Энэ жэлдэ сагай уларил тарлашадта ехэ бэрхэшээл түбэгүүдые ушаруулна. Үргүүлhэн ургасаяа hайнаар хуряажа абахын тула тарлашад мэргэжэл шадабаритай, эмхидхэл ехэтэй байhанаа харуулна, оньhото техникэеэ ашаг үрэтэйгөөр хэрэглэнэ. Жэшээнь, Ставрополиин механизаторнууд ороохото ургамалнуудаа ургалжэ дээрэнь хадажа байнхай. Ипатовайхидай арга хэрэглэhэнэй ашаар ажалай амжалта туйлана. Тиигэжэ ороохото ургамалнуудай таригдаhан бүхы талмай дээрэhээ ургаса богони болзорто унагаагдаа. Украиныш, Молдавиин тарлашад илангаяа hайнаар худэлнэ.

Үдэр, hүни илгадгүй колхоз, совхозууд тоогүй дээрэ, элеваторнуудта эршэтэ [illegible]. Доной ба Кубаниин ажахынууд [illegible] hайнаар [illegible], тус тустаа хоёрдохи миллион тонно ороохоо тушаажа захалба.

(ТАСС).

ТЭЖЭЭЛ БЭЛЭДХЭГШЭДЭЙ АЖАЛ ХЭРЭГҮҮД

ВСЕВОЛОЖСК (Ленинградска область). Хуурай тэжээлэй заводые хангадаг «Выборгский» совхозой механизаторнууд тодорхой графигаар ажаллана. Ногоо хатаадаг конвейерэй хоёр лини түхэреэн сүүдхэдэ худэлдэг юм. Ямаршье уларилда набша намаагаар витаминтай брикет болон гранула бэлэдхэдэг зуу гаран завод ба цех областиин ажахынуудта тоологдодог.

ПСКОВ. Бүхэроссиин социалис мүрысөөндэ илажа гараhан «Передовик» совхоз нэрээ харюулдаг юм. Ажахын ажалшад гектар бүриhөө 45 центнер үбhэ хуряажа, областиин дотороо эгээл түрүүлэн түсэбөө дүүргэбэ. Хара бэшэ хүрьhэтэй нютагуудта иимэ үндэр ургаса туйлаха гээшэ hайжаруулагдаhан газарые ашаг үрэтэйгөөр хэрэглэhэнэй үрэ дүн болоно.

Псковско областиин ажахынуудай хатаажа hайжаруулагдаhан газар дээрэ 5 мянга шахуу гектар нуга сабшалан ба бэлшээри байгуулагданхай.

КИРОВ. Область дотор үбhэ тэжээл бэлэдхэлгэ эршэмтэйгээр ябуулагдана. Ипатовайхидай аргаар оньhожоруулагдаhан 300 комплекс худэлнэ. Үбhэ хуряалгын түрүүшын үдэрнүүдhээ эхилжэ, Тужинска районой ажалшад областной мүрысөөндэ эрхимлэнэ.

Эндэ хура бороогүй байhан дээрэhээ нютагай ажахынууд гансал нуга сабшалангай бэшэ, мүн ойн соорхойн, намаг налхи газарай, харгын захаархи ногоо сабшана. Городой 20 мянга гаран хүн зон үбhэ тэжээл бэлэдхэхэдэнь, худөөгэй ажалшадта туhална.

БАРНАУЛ. Алтайн Славгородско районой ажахынууд уhалагдадаг 8 мянга гаран гектар газартай. Энэнь үбhэ тэжээл ехээр бэлэдхэжэ абаха арга олгодог. Эндэхид ногоогоо нэгэ дахин сабшаад байна. Нютагай колхоз, совхозууд үбhэ бардам хүрэхөөр суглуулжа абаа. Хоёрдохёо, гурбадахяа сабшагдаhан ногоогоор сенаж, витаминтай ногооной гурил бэлэдхэхэ юм.

Славгородско районой тэжээл бэлэдхэгшэдэй худэлмэриин дүй дүршэлые олохон ажахынууд хэрэглэнэ. Хизаарта 120 мянга гаран гектар уhалагдадаг газар бии. Тэрэнэй горитой ехэ талмайда тэжээлэй ургамалнууд таригданхай.

ЗАПОРОЖИ. Ажахынууд хоорондын Веселовско комбинат областиин дотороо эгээл түрүүлэн хүсы үбhөөр ногооной шүүhэ үйлэдбэрилжэ эхилбэ. 1 центнер ногооноhоо 50 килограмм шахуу витаминтай продукт абана. Ногооной шүүhые тусхай амhартануудта консервэлдэг, харин үлөөдэhэнь малда эдюулхые фермэнүүдтэ эльгээдэг. Үбэлэй үедэ тэжээл шанаржуулхада ногооной шүүhэ хэрэглэхэ юм.

(ТАСС-ай корр.).

Совет оронoй дотор

БАМ ДЭЭРЭ КОНЦЕРТ ХАРУУЛНА

ХАБАРОВСК. Челябинскын политехническэ институдай оюутан түмэр замай барилгашадай захилаар концертнүүдэйнгээ программые бэлдэhэн байна. Тэдэнэр БАМ-ай Зүүн участогто бэлиг шадабарияа харуулжа эхилээ.

Челябинскынхид нишэ түрүүшынхеэ ерээ юм. Ороной элдэб хото городуудай уран hайханай бүлгэмэй коллективүүдтэй нигта харилсаа холбоотой байдаг. Хабаровска крайсовпрофой hайн дуранай уран бэлигтэйшэн барилгашадай дурасхалуудые анхаралда абхадань, студентнэртэ түрhэ hан байна.

Тэдэнэр нютагай дуунай инструментальна болон эстрадна ансамбльнуудта хабаадаг, дүй дүршэлөө эс далдадаг, тэдэнэй концертые өөhэдөө харадаг юм.

Энэ сезондо Хабаровскын хизаарай, Сибириин, Уралай hайн дуранай артистнуудай хори гаран коллектив түмэр замай барилгашадта айлшалха.

ГЭР БҮЛЫН АЛДАР СОЛО

АХМЕТЭ, (Грузиин ССР). «Эндэ коммунис ажалай бүлэ ажахуудаг» гэжэ бэшэтэй хабтагай Кисмо-Алвани тосхондо ажахуудаг үбгэ hаган хоёр Шабалиадзетанай гэрэй хананда бии болонхой.

Районд энэ бүлые hайн мэдэдэг юм. Үнэр баян энэ бүлынхид түрэл колхоздоо габшагайгаар ажалладаг. Эгэшэ дүүнэр Нанули, Нелли ба Софья түрүү тарлашад юм. Лили Венера хоёр хүүгэдэй саадта хүмүүжүүлэгшэд худэлдэг. Иракли эсэгэдээ адли хонишон юм. Харин Цицино Назо хоёр республикын габшай түрүү фермын худэлмэришэд юм.

Гэр бүлын омогорхол болохо Цицино республикын Гүрэнэй шангай лауреат, СССР-эй Верховно Соведэй депутат юм.

— Эхэ оронойнгоо ашэ туhада худэлхэ гээшэ манай ажабайдалай гол удха шанжа болоно,— гээд Ц. Шабалиадзе хэлэнэ.— Үгэй тэрэшад, манай түрэлхид бэдэниие иимээр лэ hургаа.

Коммунис ажалай бүлэ гэhэн нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө мүрысөөн Грузиин худөөгэй ажалшадай ажабайдалай шэнэ түхэл янза болоно. Сай таряжа ургуулдаг Махарадзевска районд 600 гаран иимэ бүлэ тоологдоно. Нёдоно энэ район дотор суглуулагдаhан бүхы сайн пабшаhанай табанай нэгэ хүбиие тэдэнэр хурааhан байна.

Республикын бүхы районнуудтахи худөөгэй ажалшад коммунис ажалай бүлэ гэжэ нэрлүүлдэг болохын түлөө мүрысэнэ.

ХАНИ БАРИСААНАЙ ЗАНШАЛААР

УРАЛЬСК. Уралай шадарай олохон хото городууд болон тосхонуудай хүн зон Казахстанай түрүү уран зохёолшод болон поэдуудтай уулзажа, гар табилгатай номуудынь худалдажа абаба. Казахстанай hайн дураараа Россида нэгэдэхээр 250 жэлэй ойдо зорюулагдаhан уран зохёолой үдэрнүүд номой hайндэрөөр түгэсхэн байна.

Казахстанай эгээл баруун областиин ажалшад болон уран зохёолшод хоорондоо үнинэй харилсаа холбоо тогтоонхой.

Уран зохёолшод Уралай шадарай нютагуудаар аншалдаг заншалтай. Республикын уран зохёолшод болон поэдүүдэй зохёолнуудта мүнөөнэй худөө нютагай байдалые харуулха асуудалнуудай холбоотойгоор энэ жэлэй литературын үдэрнүүд үнгэргэгдэнэ. Литературнуудай болон шүүмжэлэгшэд уншагшадтай хамта теоретическэ конференци үнгэргэhэн байна. Казахстанай Уран зохёолшодой холбооной правлениин секретариадай нүүдэл заседани боложо үнгэрөө. Айлшад полинууд болон фермэнүүдэй ажалшадтай уулзаhан, түсэбүүд хайдаа хөөрэлдэн, шэнэ зохёолнуудhаа хэhэгүүдые уншаhан байна.

Уран зохёолой үдэрнүүд республикын бусадшье областнуудта болохо юм. (ТАСС).

ХАБАРОВСКА ХИЗААР. БАМ-ай Зүүн участогай түб болохо Ургал хото үдэр ерэхэ бүри ургажа, ерээдүйн шэнэхэ түхэлые эли бодо харуулжа эхилээ. Тэрэнэй барилга дээрэ Украинаhаа ерэhэн «Укрстрой» гэжэ барилга-хабсаргын поездын худэлмэришэд эрхим амжалта туйлана. Тэдэнэй урал гарнууд болбосон түхэлтэй тосхониие бодхоогоо, 150 хүнэй hуурятай больница, поликлиникэ, хүүгэдэй сад, hургуули ашаглалгада тушаагаа. Дурсагалгата СМУ-гэй коммунист Михайленкын хүтэлбэрилдэг бригада эрхим ажалаараа онсо шалгарна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Е. Михайленко (дундань) бригадынгаа гэшүүдтэй.

ТАСС-ай фотохроника.

Мүнөөдэр—Худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшын үдэр

ХУДАЛДАН АБАГШАДАЙ АША ТУҺАДА

Худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэд арбан зургаадахяа өөрынгөө заншалта үдэрые тэмдэглэжэ байна. Совет наймаанай хүдэлмэрилэгшэд республикынгаа арадай ажахын түсэбтэ даабаринуудые дүүргэхэ хэрэгтэ өөрынгөө хубитые оруулалсажал байдаг гээшэ.

Арбадахи табан жэлэй туршада гүрэнэй ба кооперативна худалдаагаар эд бараа наймаалга 31,6 процентээр ургаһан байна. Үнгэрһэн табан жэлэй эхиндэ хүн бүхэндэ 870 түхэригэй эд бараан худалдагдадаг байбал, мүнөө 1059 түхэригтэ хүргэгдэнхэй. Республикымнай наймаанай бүхы организацинууд эд бараа худалдаха талаар табан жэлэйнгээ түсэбые дүүргэһэн байна.

Худалдаа наймаанай материально-техническэ бааза улам бэхижүүлэгдэнэ. Республикын городуудай болон хүдөө нютагуудай магазинуудай талмай 21727 дүрбэлжэн метрээр, складуудай талмай — 13397 дүрбэлжэн метрээр, огородой эдеэ хадагалдаг складуудай хэмжээн 8.800 тонноор, склад-холодильнигууд — 1.100 тонноор ехэ болоһон байна.

Социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлһэнэй ашаар ажалай амжалтанууд түйлагдаа гэжэ тэмдэглэхэ ёһотойбди. Гэхэтэй хамта республикымнай худалдаа наймаанай организацинуудай коллективүүд оронойнгоо түрүү предприятинууд болон организацинуудай коллективүүдэй үүсхэлнүүдые дэмжэдэг гээшэ. Жэшээлхэдэ, 1980 ондо манай республикын гүрэнэй худалдаа наймаанай бүхы коллективүүд Мосгорплодоовощпромой худалдаа наймаанай управлениин «Детский мир» гэжэ фирмын коллективэй үүсхэлые дэмжэжэ, арбадахи табан жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхэ тухай һэшээлүүлэгдэһэн социалис уялгануудые абаһан юм.

Улаан-Үдын горпромторгын «Юбилейный» универмагай коллектив КПСС-эй XXVI съездые нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын түлөө социалис мүрысөө үүсхээ бэлэй. Тус коллектив абаһан социалис уялгануудаа ургаштайгаар дүүргэжэ, 1980 оной дүрбэдэхи кварталай дүнгүүдээр республикын Министрнүүдэй Соведэй, облсовпрофой хоёрдохи мүнгэн шанда хүртөө бэлэй.

Түсэбүүд болон социалис уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэһэнэйнь түлөө республикын худалдаа наймаанай министерство болон гүрэнэй худалдаа наймаанай, эд хэрэглэгшэдэй кооперациин хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай обком худалдаа наймаанай 10 предприяти болон организацинуудта дамжуулгын Улаан туг, мүнгэн шан, 16 предприятида Хүндэлэлэй грамотануудые барюулжа, 21 түрүү хүдэлмэрилэгшэд министерствын Хүндэлэлэй самбарта бэшэгдээ һэн.

Республикымнай худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэд байгша оной түрүүшын хахад жэлдэ эд бараа наймаалха түсэбөө үлүүлэн дүүргэбэ. Хахад жэл соо 14 миллион 657 мянган түхэригэй эд бараан түсэбһөө гадуур хүн зондо худалдагдаа.

Худалдаа наймаанай олон организацинууд ба предприятинуудай өөрынгөө һайндэрые ажалай бэлэгүүдээр угтажа байһаниинь һайшаалтай. Улаан-Үдын горпромторгын коллектив ажалайнгаа ашаг үрэ ба шанарые дээшэлүүлхын түлөө социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлжэ байнхай.

Горпромторгын коллектив байгша оной июниин 27-до социалис уялгануудаа дүүргэһэн тухайгаа бусадһаа түрүүлэн элидхэбэ: эд бараа наймаалха түсэб 102 процент дүүргэгдэжэ, ашаг олзо оруулха түсэб үлүүлэгдээ.

«Нижнеангарсктранстрой» УРС-ын коллектив хүшэр хүндэ эрхэ байдалда БАМ-ай барилгашадые хангана. 10-дахи табан жэлэйнгээ түсэбые тэдэнэр амжалтатайгаар дүүргэжэ, мүнөөшье эршээ һулад-ханагүй. Байгша оной хахад жэлэйнгээ түсэбые тус коллектив 103,7 процент дүүргэбэ.

УРС-ын хүдэлмэрилэгшэд хүн зониие һайнаар хангахын тула социалис мүрысөө дэлгэрүүлнэ. Наймаалагшад Г. П. Цыденова, Е. Е. Бодонова, жолоошон И. Д. Шелковников, кондитер Е. К. Иляурова, хилээмэ баригша М. С. Шматковская болон бусад хүн зоной дунда хүндэтэй болоһоор үнинэй.

Ой модоной ажахын министерствын Буряадай УРС-ын хүдэлмэрилэгшэд КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, һалбариингаа хүдэлмэришэд болон алба хаагшадые элдэб янзын эд бараагаар һайнаар хангахые оролдоно. Тэдэнэр энэ оной хахад жэлэй туршада 1 миллион шахуу түхэригэй эд бараа түсэбһөө гадуур худалдаа. Республикын модошодые эдеэ хоолоор һайнаар хангаха зорилготойгоор тэдэнэр хамһабариин ажахы үргэнөөр хүгжөөнэ. Мүнөө эндэ 1700 толгой гахай шахагдажа байнхай. Итанцын, Новоильинскэ, Онохойн, Шулуутайн ОРС-нууд хахад жэлэйнгээ түсэбые ургаштайгаар бэелүүлбэ.

Тус УРС-ын хүдэлмэрилэгшэд — В. С. Зайцева, Р. И. Владимирова, Е. М. Асташева, Г. И. Дианов, Л. П. Юдина болон бусад социалис мүрысөөнэй манлайда ябана.

Циликанай продснабай коллектив арбан нэгэдэхи табан жэлэй түрүүшын 6 һарын түсэбые 106 процент дүүргэбэ. Зэдын продснабай коллектив мүн лэ ехэ амжалта түйлаба: тэдэнэр 542 мянган түхэригэй эдеэ хоол түсэбһөө гадуур хахад жэлэй туршада худалдаба.

Хоёрдохи пищеторгын хүтэлбэрилэгшэд ажалшадые эдеэ хоолоор хангаха талаар бэрхэшээлнүүдтэй ушарбашье, урдаа табиһан зорилгоёо бэелүүлхэ хэрэгтэ коллективээ элсүүлэн, 6 һарынгаа түсэбые 101,7 процент дүүргэжэ амжаба. Тус торгын амжалта түйлалтада «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденто Г. А. Николаевагай хүтэлбэрилдэг 69-дэхи магазинай, мүн 15-дахи, 118-дахи магазинуудай коллективүүд хубитаяа оруулһан байна.

Түмэр замай ОРС-ын, «Гусиноозёрскуголь» трестын ОРС, Хяагтын горторгын, үрэ жэмэс ба овощторгын, спорт-торгын коллективүүд, нэгэдэхи пищеторгын 59-дэхи, 61-дэхи, 93-дахи, 83-дахи, 105-дахи магазинуудай хүдэлмэрилэгшэд ажалай бэлэгүүдээр өөрынгөө һайндэрые угтажа байнхай.

Онтово худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэд магазинууд болон эдеэ хоолой предприятинуудые эд бараагаар, эдеэ хоолой зүйлнүүдээр һайнаар хангахын тула ехэ оролдолго гаргажа байдаг. Худалдаа-наймаанай баазанууд бултадаа түсэб болон социалис уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргээ. Байгша оной хахад жэлэй туршада түсэбһөө гадуур 15 миллион 164 мянган түхэригэй эд бараан худалдаа наймаанай предприятинуудта эльгээгдээ.

Республикымнай ниитын эдеэ хоолой предприятинуудай материально-техническэ баазанууд һүүлэй жэлнүүдтэ яһалаар хүгжөөгдөө. Арбадахи табан жэлэй туршада ниитын эдеэ хоолой предприятинуудай наймаанай хэмжээн 27 процентээр ургаа. Өөрынь үйлэдбэрилэн гаргадаг продукци 34,4 процентээр нэмээ.

Худалдаа наймаанай бүхы организацинууд үнгэрэгшэ табан жэлдэ түйлаһан амжалтаяа арьбадхан, шэнэ табан жэлэй түрүүшын хахад жэлэй түсэбые 103,4 процент дүүргэбэ.

Промышленна предприятинуудай хүдэлмэришэдые, һурагшад болон студентнүүдые, барилгашадые эдеэ хоолоор хангаха хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулагдаһан байна. Ниитын эдеэ хоол наймаалгын хурдан түргэнөөр хүгжэһые иимэ тоо, баримтануудаар харуулхада болоно: 1975 ондо үйлэдбэриин предприятинуудаи хүдэлмэришэдые халуун эдеэ гэзэр хангалга 59 процент болодог һаа, 1980 ондо — 82 процентдэ хүрэһэн байна.

Ниитын эдеэ хоолой предприятинууд холодильна болон технологическа түхеэрэлгэнүүдээр һайнаар хангагдадаг болоо. Жэл бүри 400 түхеэрэлгэ тодхогдоно. Эдеэ шанагшадай, кулинарнуудай мэргэжэл жэлһээ жэлдэ дээшэлнэ.

Ниитын эдеэ хоолой предприятинуудта гүрэн түрын орден, медальнуудта хүртэһэн 46 хүн, «РСФСР-эй худалдаа наймаанай габьяата хүдэлмэрилэгшэ» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэтэй 3, «Буряадай АССР-эй худалдаа наймаанай габьяата хүдэлмэрилэгшэ» гэһэн нэрэ зэргэтэй 15 хүн, «Совет худалдаа наймаанай эрхимлэгшэ» гэһэн тэмдэгтэй 127 хүн мүнөө ажаллана.

Арбадахи табан жэлэй туршада эрхимээр ажаллаһан ажалай түрүүшүүл Советскэ Союзай орден, медальнуудта хүртэбэ. Улаан-Үдэ станциин ресторанай тогоошон В. Л. Ерофеева, Улаан-Үдын столовонуудай хоёрдохи трестын 8-дахи столовын тогоошон Т. И. Злыднева, Кабанскын районой Каменскын ниитын эдеэ хоолой конторын мастер-кондитер Г. Г. Ивеская болон бусад тэдэнэй тоодо оролсоно.

Республикымнай кооператорнууд парти болон правительствын ехэ анхарал оролдолгодо харюу болгон, КПСС-эй XXVI съездые нэрэтэй солотойгоор угтахын түлөө дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ шармайн оролсоод, амжалтануудаа арьбадхажал байнхай.

Эд хэрэглэгшэдэй кооперациин организацинууд үнгэрэгшэ табан жэлэйнгээ түсэбые 100,6 процент дүүргээ. Кооператорнууд һү, мяха, нооһо, хартаабха, үндэгэ, овощ ехээр бэлэдхэжэ, хүн зондо худалдаһан байна. Жэшээлхэдэ, бэлэдхэлэй организацинууд 5 жэл соо аяар 11 мянга гаран тонно мяха хүн зондо худалдаба гээшэ. Энэ жэлдэшье хүдөөгэй наймаалагшад амжалтатайгаар, эршэмтэйгээр, ажаллажа үргэлжэлөө. Буркоопсоюзай коллектив байгша оной 1-дэхи кварталай дүнгүүдэй ёһоор Роспотребсоюзай, профсоюзай ЦК-гай Хүндэлэлэй грамотаар, 1000 түхэриг мүнгөөр шагнагдаа.

Манай кооператорнууд КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые бодотоор бэелүүлэн, байгша оной түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлээд, жэлэйнгээ түсэб 6 үдэр урид дүүргэжэ, түсэбһөө гадуур 4,6 миллион түхэригэй эд бараа худалдахабди гэһэн уялга абанхай. Тэдэнэр хэлэһэн үгэдөө хүрэхын тула бүхы хүсэ шадалаа элсүүлэн ажаллажа байна. Республикымнай кооператорнууд байгша онойнгоо хахад жэлэй түсэбые 103,5 процент дүүргэбэ. Энэ амжалта түйлалтада Түнхэнэй, Бэшүүрэй, Мухар-Шэбэрэй, Зэдын райпотребсоюзуудай, Загарайн, Кабанскын, Захааминай, Хяагтын, Тарбагатай болон бусад районуудай коллективүүд хубитаяа ехээр оруулаа.

Тодорхойлон хэлэбэл, Бэшүүрэй, райпотребсоюзай, Улаан-Үдын горпромторгын коллективүүд байгша оной 2-дохи кварталай дүнгүүдээр КПСС-эй обкомой, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЛКСМ-эй обкомой, облсовпрофой дамжуулгын Улаан тугуудта, Улаан-Үдын хоёрдохи пищеторгын коллектив РСФСР-эй Худалдаа наймаанай министерствын, профсоюзай ЦК-гай дамжуулгын Улаан тугта, нэгэдэхи мүнгэн шанда хүртөө.

КПСС-эй XXVI съезд худалдаа наймаанай хүдэлмэришэдэй урда хүн зониие һайнаар хангаха талаар ехэ харюусалгатайшье зорилгонуудые табиһан байна.

Арбан нэгэдэхи табан жэлдэ гүрэнэй болон кооперативна худалдаа наймаанай хэмжээн 23 процентээр дээшэлхэ. Энэ хэмжээндэ хүрэхын тула республикымнай худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэд яһала ехэ оролдолго, үүсхэл гаргаха болоно. Хүн зоной улам ургажа байгаа эрилтэнүүдые хангаха, хүдэлмэриин шанар һайжаруулха гээшэ манай шухала зорилго мүн.

М. ХАБАЛОВ,
республикын худалдаа наймаанай министр.

ХҮН ЗОНДОО ХҮНДЭТЭЙ

Магазин соо хүнүүдэй олоороо суглараад, ээлжээндэ түрисэлдэжэ байхые харахада, тиимэшье зохид бэшэл даа. Бидэнэй хэндэмнайшье ажалһаа сүлөө саг үнэтэй ха юм. Хэрэгтэй юумэеэ магазинһаа түргэн мүрөөр худалдан абахадаа, үшөө тиигээд тэрэнэйнгээ зохидхоноор орёолготой байхадань, наймаалагшадта баяр хүргэхэ дуран хүрэдэг.

Усть-Киран һууряйн хүнүүд Клара Петровна Потехинагай хүдэлдэг магазинда ороходо дуратай юм. Эндэ эдеэ хоолой зүйлнүүд шэгнэгдээд, зохидхон саарпан туулмаг соо хэгдэнхэй, таг дээгүүр жэрытэр табигданхай байдаг. Энэ магазинай коллектив район соогоо эгээл түрүүн худалдаа наймаанай шэнэ гуримаар хүдэлжэ эхилһэн юм. Долоон хоногой үдэр бүхэндэ үдын эдеэнэй забһарлалгашьегүйгөөр энэ магазинай үүдэн нээлгэтэйл байдаг.

Клара Петровна Хяагтын районой худалдаа наймаанай эмхидэ 19 жэл соо хүдэлхэ зуураа нилээд баян дүршэлтэй боложо, хүн зонойнгоо дунда урин сэдьхэлээрээ, тэдэнэй үдэр бүриинь эрилтые дүүрэн хангахаяа оролдоһоороо хүндэтэй болонхой юм. Тэрэнэй хүтэлбэри доро хүдэлэгшэдшье аха нүхэрэйнгөө ашата нүлөөһөө боложо, нарин нягтаар ажалдаа хандадаг дээрэһээ мүн лэ хүнүүдэй һайшаал магтаалда хүртэжэл байдаг.

Хүн зонойнгоо эрилтэдэ тэдэнэр хододоо анхаралтайгаар хандадагһаань хүнүүдтэ хэрэгтэй эд бараан магазинайнь тагууд дээрэһээ таһалдадаггүй, ходол шэнэлэгдэжэ байдаг ёһо гурим наринаар сахигдана.

Тиимэһээл энэ коллективэй һара бүхэнэйнгөө түсэб хододоо үлүүлэн дүүргэжэл байдагтань ямар гайхал байхаб. Табан жэлэйнгээ түсэбые тэдэнэр үнгэрэгшэ оной декабриин нэгэндэ дүүргээ һэн.

Наймаашанай мэргэжэлдэ дуратай залуу хүнүүдые Клара Петровна һурагшаар абажа, тэсэмгэй түбшэн зангаар, эхэ хүнэй энэрхы сэдьхэлээр хандан оролдожо, зоной худалдаа наймаанай эрилтэ хангаха хүнгэн бэшэ хүдэлмэридэ зорюулдаг юм. Гансал нёдондо жэлдэ 4 залуушуул дүршэлтэй мэргэжэлтын хүмүүжүүлгэ доро һуража, мүнөө хүдөөгэй магазинуудта хүдэлнэ. Кооперативна техникумэй һурагшаршье энэ магазинда худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшын дүршэлдэ һурахаар эльгээгдэдэг юм.

Холын хүдөөгэй магазинда хүдэлдэг хүнүүд, нютагайнгаа зоной байдалтай тон дүтэ холбоотой гээшэ ааб даа. Тэдэнэй ажалыньшье хамаг зоной нюдэн дээрэ эли харагдажа байдаг. Ариг сэбэр таг дээгүүр таатай зохидоор, табяатай эдеэ хоолнуудтай энэ магазинда хүнүүдэй олоороо орожол байдагшье һаа, ээлжээндэ байжа сагаа бараха ябадал эндэ байдаггүй.

«СССР-эй эд хэрэглэгшэдэй кооперациин отличник» гэһэн үндэр нэрэ зэргын тэмдэгтэ хүртэһэн Клара Петровна Потехина арбадахи табан жэлэй түсэбүүдые дүүргэлгэдэ габьяатай байһанайнгаа түлөө СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указаар «Ажалай габьяагай түлөө» медаляар шагнагдаба.

Клара Петровна энэ үндэр шагнал абахадаа, эд бараа худалдаха энэ жэлэйнгээ түсэбые декабриин 25-да дүүргэхэ, коллективэйнгээ хүсөөр хоёр хүниие наймаалагшын мэргэжэлдэ һургаха байһанаа мэдүүлээ. Энэ уялгаяа дүүргэхэ байһаниинь лабтай.

В. САФРОНОВ,
Хяагтын райкомой партийна эхин организациин секретариин орлогшо.

ИЮЛИИН 26—СССР-эй ДАЛАЙН-СЭРЭГЭЙ ФЛОДОЙ ҮДЭР

Советскэ Союзай Коммунис партиин XXVI съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлгээр политическэ ба ажалай эдэбхиин улам ехээр үргэдэжэ байһан үедэ бүхы совет арадтаяа хамта манай морягуд июлиин 26-да Далайн-Сэрэгэй Үдэрые тэмдэглэжэ байна. Тылэй талаар Далайн-Сэрэгэй Флодой Главнокомандалагшын орлогшо адмирал Г. В. Мизин далайн сэрэгшэдэй ажабайдал тухай ТАСС-ай корреспондентдэ хөөрэжэ үгэбэ.

ДАЛАЙН ХИЛЫН ХАРУУЛ ДЭЭРЭ

— Энэ һайндэр хадаа манай морягуудай дайшалхы бэлэн байлгые, албандаа, мүн һуралсалдаа амжалта түйлалгыень харалгын үдэр болоно. Үдэр бүриингөө ажал хэрэг дээрэ түйлажа байһан үрэ дүнгүүд тухай түрэл арадтаа, Коммунис партидаа, Совет правительстводаа элидхэхэ зуураа, флодоймнай сэрэгшэд дайшалхы ба политическэ һуралсалдаа, социалис мүрысөөндэ бүри ехэ үрэ дүнгүүдые түйлаха хэрэгтэ, урдаа табигдаһан зорилгонуудые амжалтатайгаар шиидхэлгэдэ бүхы хүсэ шадалаа элсүүлжэ байна.

Һүүлэй үедэ американ империалистнууд Пекинэй ээрэхэн зонхилогшодтой үгсэн, Советскэ Союзда эсэргүү кампани дэлгэрүүлжэ буу зэбсэгүүдые үзэгдөөгүй ехээр гаргаха ябадалда уряалжа байна. «Уласхоорондын байдалда эб найрамдал аршалан хамгаалхаһаа ондоо онсо шухала зорилгонууд манай партида, манай арадта, мүн дэлхэйн бүхы арадуудта мүнөө үгы гээшэ», — гээд партиин XXVI съезд дээрэ хэһэн тоосоото элидхэл соогоо КПСС-эй Генеральна секретарь Л. И. Брежнев хэлээ һэн.

Иимэ эрхэ байдалда өөрынгөө арад зоной амгалан ажалые аршалан хамгаалха, бүхы дэлхэй дээрэ бүгэдэ ниитын амгалан тайбан байдалай бата хэрэм байха талаар манай зэбсэгтэ хүсэнүүдэй өөрынгөө урда табигдаһан харюусалга ехэтэй зорилгонуудые дүүргэхын тула Коммунис партимнай, совет араднай Эхэ оронойнгоо обороной хүсэ шадалые бэхижүүлгэдэ онсо анхарал хандуулжа байдаг гээшэ.

Океан далайн хүсэн түгэс флодые байгуулаад байһан манай арад энэ түйлалтаяа шэн зоригто ажалай гайхамшаг баатаршалга гэжэ тоолохо дүүрэн эрхэтэй. Мүнөө совет далайн сэрэгэй флот уһан соогуур ябадаг элдэб түхэлэй: ракетнэ, десантна, онгосонууд болон минэнүүдтэ эсэргүү хэмжээнүүдые абаха онгосонуудтай, мүнөө үеын буу зэбсэгүүдээр гүйсэд хангаданхай бусад корабльнуудтай гээшэ.

Далайн ракетоносецууд, онгосонуудта эсэргүү добтолго хэдэг авиаци дайшалхы түйлай ехэ арга боломжотой юм. Далайн пехото өөрынгөө дайшалхы онол аргаяа саг үргэлжэ дээшэлүүлжэл байдаг. Буу зэбсэгүүдые ба дайшалхы бусад техникэ жолоодохо радиоэлектроннко ба автоматикаар, холбооной ба далайда тамаралгын хэрэгсэлнүүдээр совет далайн флот гүйсэд хангаданхай.

Түрэл Коммунис партидаа, совет арадтаа хизааргүй үнэн сэхэ хүнүүд хадаа Далайн-Сэрэгэймнай Флодой гол хүсэн болоно. Мүнөө флодоймнай командна, политическэ ба инженерно-техническэ бүхы хүдэлмэрилэгшэд шухала хэрэгтэй политическэ ба тусхай бэлэдхэлтэй хүнүүд болоно. Бүхы офицернүүдэймнай 90 процентнь —коммунистнууд ба комсомолецууд байха юм. Мичманууд болон прапорщигууд һургуулинуудта тусхай бэлэдхэл гарадаг байна. Далайн-Сэрэгэй Флодто алба хэхэеэ татагдаһан залуушуулай олонхинь дунда эрдэм һургуулитай ба сэрэгэй албанда абтахаһаа урид тусхай бэлэдхэлтэй болоно сэрэ-нэ. Мүнөө албанда байһан сэрэгшэдэй хоёрдохи хүн бүхэн — дайшалхы ба политическэ һуралсалай эрхимлэгшэ, бүхы сэрэгшэдэймнай 90 процентнь — дээдэ гарай мэргэжэлтэд мүн.

КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлэн, командирнууд, политическэ хүдэлмэрилэгшэд, партийна ба комсомолой организацинууд, бүхы морягууд дайшалхы бэлэн байлгын хэмжээе саашадань улам дээшэлүүлхын тула бүхы хүсэ шадалаа элсүүлнэ. «Хэзээшье дайшалхы бэлэн байха ба сэрэгэй шанга журамай түлөө» гэһэн уряа доро Далайн-Сэрэгэй Флодой подразделенинүүдэй дунда социалис мүрысөөн үргэн далайсатайгаар дэлгэрүүлэгдэнхэй. Энэ мүрысөөнэй үүсхэлшэн гэхэдэ, 1-дэхи рангын капитан Г. Никитин гэгшын командалдаг уһан доогуур ябадаг атомна ракетоносецой экипаж болоно. Энэ онгосын сэрэгшэд бэе дээрээ даажа абаһан үндэр уялгануудаа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэжэ байна.

Океан далайн уудамда холын тамаралгын талаар табигдаһан зорилгонуудые амжалтатайгаар бэелүүлгэ хадаа тылэй нягта нарин хүдэлмэриһөө сүм дулдыдадаг гээшэ. Мүнөө үеын Далайн Сэрэгэй Флодой тыл—элдэб олон албанһаа бүридхэгдэһэн айхабтар орёо дайшалхы организм мүн. Энэ ехэ бүридэлдэ хамһабарин флот гол һуури эзэлнэ.

Хамһабарнин флодой бүридэлдэ элдэб олон янзын даабари дүүргэхэ шэнэ суднанууд үгтэнэ. Жэшээнь, «Борис Бутома» түхэлэй танкернууд, хангалгын албанай «Березина» түхэлэй, далай дээрэ абаралгын, госпитальна ба бусад суднанууд ашаглагдана. Эдэ суднанууд абажа ябаһан ашаагаа ябуул дундаа, дайшалхы корабльнуудта дамжуулан үгэхэ хэрэгсэлнүүдээр, абаралгын ба медицинскэ түхеэрэлгэнүүдээр гүйсэд хангаданхай. Тэдэнэй экипажнууд дэлхэйн океанай ямаршье районд дүүргэгдэхээр табигдаһан зорилгын бэелүүлгэ хангажа шадаха юм.

Коммунис парти ба совет правительствамнай далайн сэрэгшэдэй албанда, ажаһуудалда саг үргэлжын анхарал хандуулжа байдаг. Сэрэгшэдэй ажаһуудалай асуудал жэжэ, юрын бэшэ, харин дайшалхы бэлэн байлгатай таһаршагүй холбоотой хэрэг мүн. Һүүлэй жэлнүүдтэ байрын, культурно-ажаһуудалай объектнүүдые барилгын хэмжээн ехэ болоо, байрын гэрнүүд, столово, клуб, поликлиникэ, магазин, хүүгэдэй саад, кафе, матросуудай чайна болон бусад улам олоор баригдана.

Совет гүрэн Далайн-Сэрэгэйнгээ Флодые хэрэгтэй материальна бүхы хэрэгсэлнүүдээр сүм хангана. Тэдэнииень гамтайгаар үзэн ёһоор ашаглаха гээшэ командирнуудай, политоргануудай, партийна ба комсомолой организацинуудай ба флодой олониитын шухала зорилго болоно.

Арьбалалта алмалтын журамые шангадхаха, социалис зөөридэ гамтайгаар хандаха талаар хүдэлмэри хаа хаанагүй ябуулагдана. Флодоймнай олохон соединени ба частьнууд түлишэ, элшэ хүсэ ба бусад эд хэрэгсэл арьбалхын түлөө хоорондоо мүрысэнэ. Энэ мүрысөөндэ «Октябрьская революция» гэжэ крейсер, «Петропавловск» гэжэ корабль эрхим һайн үрэ дүнгүүдые түйлаһан байна.

КПСС-эй XXVI съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдээр зоригжоһон совет морягууд Эхэ оронойнгоо далайгаар гарадаг хилые бата найдамтайгаар хамгаалхын түлөө харюусалгатай байһанаа Коммунис партиингаа, совет арадайнгаа урда гүнзэгыгөөр мэдэрнэ. Тэдэнэр манай Эхэ ороной обороной хүсэ шадалые бэхижүүлгэдэ өөһэдынгөө бүхы хүсэ шадалые, шадабари мэргэжэлые сүм үгэхөөр хэзээдэ бэлэн гээшэ.

Хоёр дахин Улаан тугта Балтиин флот. Балтийцууд-морягуд дайшалхы болон политическэ бэлэдхэлдээ шэнэ амжалта түйлажа, заншалта һайндэрөө угтажа байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Онгосоһоо — сэхэ тулалдаануудта оролго». Ингэжэ далайн ябаган сэрэг добтолно.

ТАСС-ай фотохронико.

Хилын саанаһаа

ТАСС АПН

КАНАДЫН КОМПАРТИИН УРЯА

ОТТАВА. Ороноо «ядерна зэбсэгһээ сүлөө нютаг болгон» соносхохыень Канадын правительствые Канадын Компарти уряалба.

Компартиин генеральна секретарь У. Каштан премьер-министр П. Трюдогой нэрэ дээрэ бэшэг эльгээхэдээ, «шахардуу байдалай һуларалга болюулха, Советскэ Союзтай зүришэлдэхэ зорилго табиһан Рейганай захиргаанай аюултай хараа бодолһоо шалтагаалан, «бүхы дэлхэйдэ ядерна хосоролой» тохёолдожо магад болоһондо һанаагаа зобожо байһанаа элирхэйлбэ.

Мүнөө сагай дэлхэйдэ ядерна дайнай үүдхэгдэхэ һаань, «хизаарлажа» шадагдахагүй байһые тэмдэглэхэ зуураа, Канадын коммунистнуудай хүтэлбэрилэгшэ ингэжэ заана: «Ядерна дайе саран зайсуулха гэбэл, адли аюулгүй байдал хангаха гол ёһо үндэһэн болгодог эб найрамдалай, шахардуу байдал һуларуулгын, буу зэбсэгүүдые хуряалгын политика бэелүүлхэһээ үлүү сэсэн арга байхагүй».

«Ядерна зэбсэгһээ сүлөө нютаг болохые хүсэдэг тухайдаа хэрбээ соносхобол, амгалан байдалай хэрэгтэ Канада ехэ туһа хүргэжэ болохо һэн»,—гэжэ тэрэ бэшэг доторнь хэлэгдэнэ.

Канадада американ ядерна зэбсэг хэрэгсэлнүүд тараагдан тодхогдобол, Канадые Пентагоной «стратегическэ түрүүшын сохилтын» барисаанай газар болгохо байна гэжэ У. Каштан мэдүүлнэ.

НАТО-һаа, НОРАГ гэдэг американ-канадын сэрэгэй командованиһаа гарахыень Канадын правительствые уряалба.

«Ядерна зэбсэг бүтээлгэһээ, абалгаһаа арсаһан тухайдаа, тэрэниие өөрынгөө газар дээрэ байлгахагүйбди гэжэ соносхоһон бусад оронуудта эсэргүүгээр, ядерна зэбсэг хэзээдэшье хэрэглэхэгүйбди гэжэ Советскэ Союз нэгэнтэ бэшэ мэдүүлһэн байна. Канада энэ шухала асуудалаар Советскэ Союзтай зохихо хэлсээ баталха ёһотой» гэжэ бэшэг доторнь тусхайлан тэмдэглэгдэнэ.

Шахардуу байдал һуларуулха политика баримталан бэелүүлхэ, КПСС-эй XXVI съезд дээрэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Л. И. Брежневэй дурадхаһан совет үүсхэлнүүдтэ таарамжатай харюу үгэхэ ябадал США-гай захиргаанһаа түйлахыень У. Каштан Канадын правительствые мүн лэ уряална.

ТУСХАЙ СЕССИ ЗАРЛАГДАХАНЬ

НЬЮ-ЙОРК. Намиби тухай асуудал зүбшэн хэлсэхын тула ООН-ой Генеральна Ассамблейн тусхай сесси байгша оной сентябриин 3-һаа 11 хүрэтэр болохоор зарлагдахань. Африкын бүлэг оронуудай эрилтын үндэһөөр иимэ шиидхэбэри абтаа гэжэ ООН-ой штаб-байшанда соносхобо. Нацинуудай уласхоорондын нэгэдэл энэ асуудал дахин хаража үзэхэ баатай болоо. Юундэб гэхэдэ, США-гай зүгһөө өөгшөөгдэн дэмжэгдэдэг Урда Африкын хархисууд Намибиин асуудал амгалан гуримаар шиидхэхэ хөөрэлдөө хэхые эрид шууд арсана. Намибида уласхоорондын хиналта доро сүлөөтэ һунгалта үнгэргэхэ тухай, тэрэниие бэеэ дааһан байдалтай болгохо тухай ООН-ой олон тоото шиидхэбэринүүд Преториин хархис засагаархидаар таһалдуулагдана.

ТОБШО МЭДЭЭСЭЛНҮҮД

БОНН. БЮРОГОЙ ЗАСЕДАНИ. Социалис интернационалай бюрогой заседанида Баруун Европын ба бусад хэдэн оронуудай социал-демократическа партинуудай хүтэлбэрилэгшэд хабаадаба. Зүүн ба баруун оронуудай хоорондохи харилсаан тухай, промышленна хүгжэлги ба хүгжэжэ байгаа хэдэ хэдэн гүрэнүүдэй, правительствануудай толгойлогшонорой Мексикэдэ болохо уулзалга, Сальвадор ба Никарагуадахи байдал тухай асуудалнууд зүблэхэ зүйлдэнь таонгдаа.

БЕЙРУТ. ЭРИД БУРУУШААНА. Араб оронуудай лигиин генеральна секретарь Шадли Клиби Ливанай газар дайдые Израилиин авиаци бомбодожо байһыень эрид буруушаана. Бейрудан «Ан-Нахар», «Орьян-Жур» газетэнүүдтэ тунхаглуулһан мэдүүлгэ доторoo тэрэ ингэжэ тэмдэглэнэ: Ливан ба Палестинын арадуудые дайлаһан зэрлиг харата ябуулга хэхэдэ, хамаагүй гээд Израилиин тоолодог байһыень тэрэнэй агаарай добтолгонууд элирхэйлнэ. Холбоото Штадууд тушаа хэлэбэл, Дүтын Зүүн зүгтэхи мүнөөнэй байдал улам муудхаажа байгаа Израилиин ээрхэг түримхэй ябуулгануудые болюулха һэдэлгэшье гарганагүй гэбэ.

ВАШИНГТОН. ПРЕЗИДЕНТЫН ХҮНДЭНЬ УЛАМ БУУРАНА. Уласхоорондын түгшүүрилые дэбэргэжэ, орон доторхи ажалшадай байдалые муудхаажа байһан Рейганай захиргаанай политикада улам олон американецууд дураа гутадаг болоно байнхай. Дж. Гэллапай инетитудай эмхидхэһэн, олониитын һанал бодолые мэдэхэ асуултын үрэ дүнгүүдһээ харахада, Сагаан байшангай шэнэ толгойлогшын нэрэ хүндэ засагта ороһонһоонь хойшо үнгэрһэн зургаан һарын һүүлээр урдын президентнүүдэйхиһээ доогуур хэм хэмжээндэ хүрэтэр унаа.

Рейганай захиргаанай нэрэ хүндын иимэ түргэнөөр унажа байһан ушар США-гай гадаадын ба дотоодын политикада дурагүй болоһоор тайлбарилагдана. Президентдэ гадаадын тодо һонор политика байхагүй гэжэ олон хүнүүд тоолоно гэжэ «Ю. С. Ньюс энд Уорлд рипорт» журнал бэшэнэ.

ООН-ой ШИИДХЭБЭРИИН ҮНДЭҺӨӨР

НЬЮ-ЙОРК. ООН-ой Аюулгүйн Соведэй баталан абаһан шиидхэбэриин үндэһөөр, Ливандахи буудалдаае зогсоолго хүсэндөө оробо. Энээн тухайда Нэгэдэмэл Нацинуудай Организациин түлөөлэгшэ эндэ мэдүүлбэ.

БЕЙРУТ. Палестинын ВАФА агентствын мэдээсэлһэнэй ёһоор, «Мандал адли хараа бодол нүгөө талын сахин баримталха һаань», ООН-ой хамгаалга доро буудалдаанай зогсоогдоһые сахихаар Палестиные сүлөөлхэ эмхи бэлэн байна. Гэхэ зуура, «ливанайхид ба палестинынхидые алажа үргэлжэлөө һаань, Палестина дуугай байжа шадахагүй» гэжэ ООП-ой Гүйсэдкомой түрүүлэгшэ Я. Арафат ООН-ой генеральна секретарь К. Вальдхаймда мэдээсээ.

Буудалдаанай зогсоогдоһые США-гай президентын Дүтын Зүүн зүгтэхи тусхай түлөөлэгшэ Ф. Хабибай габьяа гэжэ тоолохо һэдэлгэ зарим бүлэгүүдэй зүгһөө гаргагдажа байһанда Ливанай ниислэлдэхи политическэ адаглагшад ажаглана. Гэхэ зуура, Америкын түлөөлэгшын «эблэрэлгэ хангаха» үүргэ гэдэгынь, үнэндөө, ливан ба палестин арадуудта эсэргүү Израилиин ээрхэг түримхэй ябуулга үргэдхэн һүжэрөөлгэдэ туһа хүргэһэн байгаа гэжэ араб оронуудай хэблэл тусхайлан тэмдэглэнэ.

ЛЕЙБОРИСТНУУДАЙ ХАРАА БОДОЛ

ЛОНДОН. Обороной талаар партиин баримталан бэелүүлхэ политикын гол шэглэлнүүдэй хараалагдаһан программна документын проектые Великобританиин лейборис партиин национальна гүйсэдком һайшааба. Дайнай ехэ бэлэдхэлэй хэгдэжэ байһантай, Пентагоной стратегүүдһээ Англиин дулдыдадаг болоһонтой дашарамдуулан, тус партиин, Англиин профсоюзуудай олон миллион гэшүүдэй сошордол түбэгшөөлэй улам ехэ болоно байһаниинь документ дотор элирхэйлэгдэнэ.

Англиин газар дээрэ американ далита ракетэнүүд ба нейтронно бомбонуудые бүтээлгэ, тараан тодхолго лейборис парти эрид буруушаана. Англида лейбористнуудай правительствын тогтоогдобол, ороной газар дайда дээрэ американ тиимэ зэбсэгүүдэй тараагдан тодхогдохые хорихо байха гэжэ документ дотор заагдана.

Ороной уһан дорохи атомна флодые американ «Трайдент» гэдэг ядерна ракетэнүүдээр һэлгэн зэбсэглэхэ гэһэн консерваторнуудай түсэбүүдые лейбористнууд мүн лэ эрид буруушаана. М. Тэтчерэй правительство тиигэжэ һэлгэн зэбсэглэхэ хэрэгтэ 5 миллиард үлүүтэй фунт стерлинг гаргашалха һанаатай. Тэрэниие лейборис парти эрид буруушаана, —гэжэ программна документ доторнь тусхайлан тэмдэглэгдэнэ.

Англиие Холбоото Штадуудай Баруун Европодохи сэрэгэй гол бааза болгохо гэһэн тон ехэ аюултай ябуулга болюулха эрилтэ табидаг олон миллион англичанинуудай хүсэл эрмэлзэлые хараада абажа, лейборис парти Пентагоной Великобританидахи олон тоото «һэдэлгэнүүдһээ» ороноо саран зайсуулха хүсэлэнтэй. Энэ уялгань һунгалтын урда тээхи партиин манифест дотор оруулагдаха.

ИРАНАЙ ПРЕЗИДЕНТЫЕ ҺУНГАЛГА

ТЕГЕРАН. Иранай Исламска республикын президентые һунгалга, парламентын (меджилисэй) 53 гэшүүниие нэмэжэ һунгалга июлиин 24-дэ дүүрэбэ. Засаг барижа байгаа Исламска республиканска партиин байшан дотор үнгэрэгшэ һарада хүсэтэй тэһэрэлгын болохо үеэр меджилисэй 27 депутат үхэһэн юм.

Дуугаа үгэлгэ шахардуу оршон байдалда үнгэрөө. Ниислэл хотодо аюулгүй байдал хангаха шанга хэмжээнүүд абтаһан байна. Полициин ехэ нарядууд һунгуулиин пунктнуудые, правительственна эмхи зургаануудай байшангуудые сахин хамгаалба. Тегеранай радиогой мэдээсэлһэнэй ёһоор, городтохи полициин участогай оршондо нэгэ бомбо, ниислэлэй урда районой захиргаанай канцелярида хоёрдохинь тэһэлэгдээ. Эдэ тэһэрэлгэнүүдһээ шалтагаалан, гурбан хүн алуулһан, долоон хүн шархатаһан байна. «Исламска революциие хамгаалагшад» правительстводa харша эмхинүүдэй 60 хүтэлбэрилэгшые барижа хаагаа гэжэ мэдээсэгдэнэ. Тэдэнэр президентын һунгалта таһалдуулха зорилгоор хорото ябуулга хээ гэжэ зэмэлэгдэнэ.

Һунгалтын үрэ дүнгүүд 1—2 хоноод соносхогдохо.

ХОТО, ХҮДӨӨГЭЙ hОНИН

ЭХЫН БАЯР

Энэ үдэр Радна-Ханда Ринчиновнагай сэдьхэл нимгэржэ, эреэлэн алаглан харагдагша Ивалгынгаа талые эхин түрүүшынхеэ харahандал, алад руу шэртэн, шэртэн аалиханаар алхалба. Тэмээнүүдэй бүхэндэл шобойлдоhон добонуудай хоорондуур хонидынь таран бэлшэнэ. Аяар холоhоо, Сэлэнгын хотогор coohoo хүрэжэ ерэhэн hэбшээн сайбархан хюруугаар хушагдажа эхилhэн hаншагыень эльбээд, эльбээд абана. Элдэб бодолой мухаряан соо энэ наhанайнгаа ябадалые дурсан шэбшэхэдэнь, яахашье аргагүй, бүлеэхэн нулимса халуухан амяараа хасарыень хайран доошоо гоожожо, энэ ходоодоол хура бороогүй борохон талынь шэнгэн ногоон руу дуhахадал гэнэ. Иигэжэ сэдьхэлээ уяруулжа, элдэб hайхан бодолой урасхал соо үлгыдүүлэн ябаха шалтагаан Радна-Хандада мүнөөдэр биил hэн. Юуб гэхэдэ, энэ июлиин нэгэ үдэр тэрэ таби наhаяа гүйсэбэ бшуу. Эхэнэр хүндэ таби наhан гайтайл дабаан ааб даа. Зүгөөр арбан нэгэн үхибүүдэй эхэ хүндэ тоншье бараг шэнги... Арбан нэгэн үхибүү алтан дэлхэй дээрэ түрэжэ, ажалша альган дээрээ бөөмэйлэн, хүнэй зэргэ хүн болгохо гээшэ одоолшье бэлэн бэшэ бшуу. Тэрэнэи хажуугаар гол ажалшни гэжэ хайшаа ошохо hэм. Үбэлэй хүйтэн жабарай сагаан манан шэнги тооhоржо байхада, үдын халуунай ааяма соо энэл Ивалгынгаа борохон талаар хонидоо туужал ябаа гүбэ.

Радна-Ханда Ринчиновна арбан табан жэлэй туршада «Байгал» гэжэ hуралсал-үйлэдбэриин ажахыда ахалагша хонишоноор ажаллаа юм. Тиихэдээ адагуудай дунда ябадаг hэн гэжэ арайл хэлэжэ болохогүйл хаш. Зарим жэлдэ зуунhаа зууе, эрхимынь 113 хурьга абажа, бүтэн бүрэнээр ондо оруулаад тушаадагшье байгаа. Ноohошье хайшалалгаараа муу үрэ дүн түйладаггүй hэн. Жиир лэ 4—4,5 килограмм, эрхимдээ 5,5 килограмм хүрэтэр ноohо нэгэ хонинhоо хайшалжа, ажахы доторoo дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ илаад байгша юм hэн.

Ажал үхибүүд хоёрой хоорондо али сүлөөгүй тухашарhаар ябатарнь, наhанай дурасхаалта дабаан — табин жэлэйнь алтан ой хүрэжэ ерэшэбэ бшуу. Ай даа, энэ эхэнэртэ мүнөөдэр шэбшэхэ, сэдьхэлээ уяруулха гүнзэгы шалтагаан бии бшуу. Эгээл мүнөө үедэ байшан томо гэрэ соогоо барандаа үхибүүдынь сугларшоод, зүгын үүр мэтэ хүүежэ, хүлеэжэ ядажа байгаа бээз. Энэ hаналдаа абтажа, баhал hурамхи зангаараа сахалайтаhан хара гараараа hарабшалан байжа, алад холо руу харасаяа шэглүүлнэ. Хонидыньшье байратайгаар бэлшэнэ. Тэзд зунай халуунhаа юм гү, али үнөөхил уяралhаа юм гү — тэрэ аладынь, ногоорогшо дайдань зэрэлгээтэжэ, гэрыньшье харагдаха юм бэшэ. Арбан нэгэн үхибүүдэйнь бултадав суглараад хүүежэ байhан гэрынь тэрэл манан соо, нюдэнэйнь нулимсын манан соо тунашанхай. Үлүү ехээр hанаагаашье зобоод ялай даа. Юрэдөө, тэдэмни нарай үхибүүд бэшэ. Тиибэ ябабашье hаа, табаниинь дээдэ hургуулитай болонхой бшуу.

Гэнтэ нюдэндэнь нэгэ точко торсолдон харагдаба. Мүн даа, эгээл одхон Цыремпил хүбүүниинь эхээ хүлеэжэ ядаад, энэ гүйжэ ерэбэ ха юм. Хонидоо тогтоожо, гэр руугаа зорихо болоол даа. Барhадни, намайгаа даншье удаан хүлеэхэнь гү гэжэ шэбшэн-шэбшэн, Радна-Ханда үнөөхил Сэлэнгэ тээhээ үлеэhэн бүлеэхэн hэбшээндэ сайраhан hаншагаа эльбүүлэн, түрэл Ивалгынгаа талаар, хүбүүн тээшээ, хонид тээшээ алхалба.

Радна-Ханда Ринчиновна Дармаевагай табин наhанай ойе ажахынь коллектив ехэ хүндэтэйгөөр тэмдэглээ юм. Тэрээндэ олон тоото Хүндэлэлэй грамотанууд, үнэтэ бэлэгүүд барюулагдаа.

— Намhаа зол жаргалтай эхэ хүн энэ багта бии юм гү гэжэ заримдаа hанагшаб. Байхал ааб даа. Тиибэшье hаа, совет хуулийн аша туhаар арбан нэгэн үхибүүгээ алтан дэлхэй дээрэ хүмүүжүүлэн дэгжээжэ шадаhандаа хизааргүй баяртайб. Тиимэл хадаа энэл засаг түрынгөө аша туhада, харюугынь болгон үшөөл hайнаар хүдэлхэб. Бэе тамирни ямаршьегүй hайн. Хонишоноороол хүдэлхэб,— гэжэ Радна-Ханда Ринчиновнагай тангариг шэнгеэр баяр ёhололой тэрэ үдэшэ арбан нэгэн үхибүүдэйнгээ дунда зогсоод хэлэжэ байhыень мэрталтай аалі!

Иимэл даа, юрын нэгэ ажалша буряад эхын баяр!

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Р. Х. Р. Дармаева бага хүбүүн Цыремпилтэеэ суг байна.

Д. БАЛДАНОВАЙ фото.

ХОЛЫН БЭЛШЭЭРИНҮҮДТЭ АЙЛШАЛНА

Районой «Ажалай сууряан» гэжэ нэрэтэй агитбригада Зэдын голой эхиндэ оршодог Гэбшэ гэжэ нютагта зуhажа байhан малшадта концерт харуулба. Эндэ Санагын совхозой 16 гүүртын малшад суглараа.

Агитбригадын коллективэй үнинэй хүдэлмэрилэгшэ Дулма Шойдоровагай гүйсэдхэhэн буряад арадай урданай дуунууд нэрьемэ альга ташалгаар үдэшэгдөө. Мүн Борис, Николай Тарбаевтанай гүйсэдхэhэн «Баяр», «Барилдаашад», «Адуушад» гэhэн хатарнууд, яхад арадай хомус гэжэ инструмент дээрэ Валерий Цыреновэй гүйсэдхэhэн дуунууд суглараагшадта hайшаагдаа.

Агитбригадын гэшүүд эдэ үдэрнүүдтэ Михайловкын, Харацайн, Хамниин совхозуудай үбhэ хуряалга дээрэ хүдэлжэ ябаhан механизаторнуудта наада харуулжа эхилэнхэй.

Г. ОЧИРОВ.

Захаамин.

СЭБЭР АГААРТА

Нарин сэмбын комбинадай дирекци, партком, профком коллективэйнгээ хүдэлмэришэдэй сүлөө сагые эмхитэйгээр үнгэргэдэгөөрөө холо ойгуур суурханхай. Комбинадай олохон хүдэлмэришэд ээлжээтэ амаралтадаа Эхэ оронойнгоо түүхэтэ газарнуудтай тусхай путевкоор ошожо танилсажа ерэнэ. Нүгөөдэ заримань амаралтын үдэрнүүдтэ сэбэр агаарта сэнгүү гоёор амардаг болоhондоо баясана.

Комбинадай хүдэлмэришэд, алба хаагшад Байгал далайн эрьедэ түбхинэhэн өөрынгөө «Зөөлэн алтан» гэжэ нэрэшэhэн баазада ошожо амарха, сэнгэхэ дуратай юм. Эндэ амарагшад уhанда ородог, сэбэр агаарта сэнгэдэг, загаhа хахуулидаха дуратай шуулда онгосоhоо эхилээд бүхы түхеэрэлгэнүүд үгтэдэг.

Үнгэрэгшэ жэлдэ бэеын элүүрэй энэ баазада комбинадай найман зуун хүн амарhан байгаа. Энэ жэлэй зунай hарануудта 1 100-гаад хүдэлмэришэд амархаар хараалагдана.

Ю. БОГОМОЛОВ.

ЗАНШАЛТА АРБАДАХИ

Улаан-Үдэ станциин түмэр замай хүдэлмэрилэгшэдэй поликлиникын улаан булан соо хүн зон олоороо сугларба. Эндэ медицинскэ сестрануудай дунда жэл бүри болодог заншалта конкурс үнгэргэгдэбэ.

Конкурсдо дүй дүршэлөөр баян, медицинын үнинэй хүдэлмэрилэгшэд Г. И. Чеботарева, Л. С. Цыганкова, Т. Г. Агафонова, Т. Ю. Зарубина, В. П. Лебедева, Н. И. Шангина, мүн конкурсдо хэдэн удаа хабаадажа эрхимлэhэн Н. А. Фомина, Л. М. Мельникова, бусад хабаадаhан байна.

1971 ондо үнгэргэгдэhэн түрүүшын конкурсдо илажа гараhан медицинскэ сестра В. Шаронова, поликлиникын начальник Л. А. Кормилицина, профсоюзай цеховой комитедэй түрүүлэгшэ, элүүрые хамгаалгын отличник Н. Г. Илькова бусад заншалта арбадахи конкурсдо хабаадагшадта амжалта түйлахыень хүсэбэ.

Конкурсын дүн гаргахада, Нина Александровна Фомина түрүү hуури эзэлбэ. Тиин Фоминагай мүр дээрэ «Поликлиникын эрхим медицинскэ сестра» гэhэн улаан торгон лентэ зүүлгэгдэhэн, үнэтэ бэлэг барюулагдаhан байна.

М. ЮРЬЕВ.

Улаан-Үдэ хотын үрэ-жэмэсэй туршалгын станциин плантаци дээрэhээ түрүүшын ургаса хуряажа абтаба.

— Болзорhоо хэдэн хоногоор урид ургасаяа хуряажа эхилhэн манай коллектив хоёр ондоо сортын үхэр нюдэ, малина суглуулжа абаба. Түрүүшын ургасаhаа тобшолол хэхэдэ, яhала баян ургаса гарахаар ха,— гэжэ станциин директор Э. Г. Сократова омогорхоно.

Жэмэсүүдэй дундаhаа малина, үхэр нюдэнэй бусадhаа түрүүлэн болодогынь хүн бүхэндэ мэдээжэ. Мүнөө

ЖЭМЭС СУГЛУУЛГА ЭХИЛБЭ

эндэ суглуулагдажа байгаа жэмэсэй участок дээрэhээ гектарай арбан табаад центнер ургаса абтана. Туршалгын талмайhаа 25—30 центнер малина, үхэр нюдэн абтахаар хараалагдана. Таримал жэмэсүүдэй дундаhаа «Баргажан», «Алтай», «Забайкальская», «Зоя» гэhэн сортын нэрhэн илангаяа элбэгээр ургаhан байна.

Суглуулагдаhан ургасын дээжэнь хотын хүүгэдэй саад, яслинуудта, больницануудта эльгээгдэжэ захалба.

Т. БАДМАИН.

„МАГИСТРАЛИИН ГАЛНУУД-81“

Иимэ нэрэтэй уран бэлигэй заншалта бүхэсоюзна фестиваль республикымнай ниислэл Улаан-Үдэдэ уржадэр эхилбэ. Тэрэнэй программада СССР-эй арадай артист **Ким Базарсадаев**, РСФСР-эй арадай артистнар **Зинаида Кириенко, Дугаржаб Дашиев**, **«Ровесники»** гэжэ дуу хатарай ансамбль, **«Автородео ВАЗ»**, бусад коллективүүд хабаадана.

МҮНГЭН МЕДАЛЬДА ХҮРТЭБЭ

Румыниин Социалис Республикын ниислэл — Бухарест хотодо студентнүүдэй Бүхэдэлхэйн универсиадын боложо эхилhээр хэды хоног үнгэрбэ. Энэ мүрысөөндэ манай республикын хоёр түлөөлэгшэд СССР-эй суглуулагдамал командын бүридэлдэ орожо хабаадана. Эдэнэрнай хэд бэ гэхэдэ, уласхоорондын классай спортын мастернууд Надежда Виноградова, Борис Будаев гэгшэд болоно.

Уржадэр Бухарест хотоhоо баярта мэдээсэл абтаба. Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институдай гурбадахи курсын студентка Надежда Виноградова хүнгэн атлетикын долоон зүйлөөр мүрысэжэ, мүнгэн медаляар шагнагдаба.

Мүнөө Виноградова Европын кубогта хүртэхын түлөө Лондондо болохо түгэсхэлэй мүрысөөнүүдтэ бэлдэжэ эхилбэ. Мүрысөөн август hарада үнгэргэгдэхэ юм.

В. БАДМАЕВ.

СОЁЛОЙ БАЙШАНГАЙ ПРОЕКТ

«Ленгипрогор» гэжэ институдай мэргэжэлтэд Северобайкальскда бодхоогдохо соёлой шэнэ байшангай техническэ проектые табижа дүүргэбэ. Мүнөө үеын архитектурын эрилтын ёhoop, энэ байшан нютагай сагай уларилай болон геологическа онсо шэнжэнүүдтэ тааруулагдан баригдаха юм. Архитекторнууд Ирина Каменева, Ольга Трякина, Нина Згодько гэгшэд соёлой байшангые үргэн уужам фойетэй, 800 хүнэй hууритай залтайгаар, элдэб кружогуудай хүдэлмэрилхэ таhалгануудтайгаар түсэблөө. «ЛенБАМстрой» гэжэ оньhожоруулагдамал нүүдэл колоннын коллектив Северобайкальскын соёлой байшангые hаяын сагта барижа эхилхэнь.

Д. ЦЫБЕНОВ.

ЭБ НЭГЭТЭЙ ҮЕТЭН

Дээдэ-Онгостойн үзэсхэлэнтэ hайхан нэгэ буланда «Челночок» гэжэ пионернүүдэй лагерь оршодог юм. Эндэ Улаан-Үдын нарин сэмбын комбинадай хүдэлмэрилэгшэдэй үхибүүд хоёрдохи сезоноо амаржа байнхай. Тэдээнтэй хамта Монголой Арадай Республикаhаа ерэhэн hурагшад амаржа, бэеынгээ тамир энхэ элүүр болгоно. Үхибүүд лагерьта эбтэй эетэйгээр амарна. Тэдэнэр түрэл нютагаараа аяншалга хэжэ, hонирхолтой хүнүүдээр уулзана. Дуунай болон номой hайндэрнүүд, спортивна мүрысөөнүүд, пионернүүдэй түүдэгэй дэргэдэ болоhон уулзалганууд хоёр оронной үхибүүдтэ удаан саг соо мартагдахагүй байха.

Д. ДЫЛЫКОВ.

«СПОРТЛОТОНУУДАЙ» ТИРАЖАЙ ДҮНГҮҮД

«Спортлотонуудай» июлиин 18-да үнгэргэгдэhэн 29-дэхи тиражай дүнгүүдые Спортивна лотерейн главна управлени согсолбо.

«49-hөө 6-еынь тааха спортлото»: 470.124 билет ороо.

Зургаан номер хэншье таабагүй, табан номер (8 карточка) таагшад—5.027 түхэриг, дүрбэн номер (671 карточка) тааhан хүнүүд—63 түхэриг, гурбан номер (14639 карточка) таагшад 4 түхэриг абаха байна.

«36-hаа 5-еынь тааха спортлото»: 2.186478 билет ороо. Табан номер (34 карточка) тааhан хүнүүд—3.915 түхэриг, дүрбэн номер (2842 карточка) таагшад—69 түхэриг. Гурбан номер (65526 карточка) тааhан хүнүүд 5 түхэриг абаха.

«Спортлотонуудай» 29-дэхи тиражай шүүбэринүүд июлиин 29-hөө августын 29 болотор түлэгдэхэ.

(ТАСС).

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаhанда. «Түсэбтэ табан жэлэй түгэлдэр дабшалта» — ТАСС-ай материал. «Ьогооборишье үбhэ үлөөхэгүй» — суглуулбари. «Республикын Хүндэлэлэй самбар». «БАМ: үдэр үдэрэй хэрэгүүд» — фотомэдээсэл.

Хоёрдохи хуудаhанда. «КПСС-эй обкомой, республикын Министрнүүдэй Соведэй тогтоолой дүүргэлтые шалганабди». «Хүдөө нютагта гэр байра баринабди» — А. Васильевай статья. «Юрын албан» — М. Егоровой очерк. «Түрэл орон доторнай» — ТАСС-ай суглуулбари.

Гурбадахи хуудаhанда. «Мүнөөдэр — Худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшын үдэр». «Ажалшадай эрилтэ хангаха» — М. Хабаловай статья. Указууд. «СССР — Далайн-Сэрэгэй Флодой үдэртэ» — суглуулбари. «Бүмбэрсэг дэлхэйн hонин» — ТАСС-ай мэдээсэлнүүдhээ.

Дүрбэдэхи хуудаhанда. «Шэнэ hонин, үйлэ хэрэгүүд, тоо, баримта» — суглуулбари. Спорт.

ТЕЛЕВИДЕНИ

Июлиин 26-hаа августын 1 болотор

ВОСКРЕСЕНИ, 26
ДАЛАЙН-СЭРЭГЭЙ ФЛОДОЙ ҮДЭР. ХУДАЛДАА НАЙМААНАЙ ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЫН ҮДЭР

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 8.55—Дамжуулгын программа. 9.00—«Время». 9.40—Үглөөнэй гимнастика. 10.00—«Будильник». 10.30—«Советскэ Союзда алба хэнэб!». 11.30—«Элүүр энхэ байлга». 12.15—«Үглөөнэй почто»—хүгжэмтэ программа. 12.45—«Советскэ Союз тухай хари гүрэнэй айлшадай hанамжа». 13.00—«Хүдөөгэй час». 14.00—«Хүгжэмтэ киоск». 14.30 — «Студентнэрэй Бүхэдэлхэйн наадан дээрэ». 15.15—Б. Шоугай түрэhөөр 125 жэлэй ойе угтуулан. «Пигмалион»—фильм-зүжэг. 16.45—«Мүнөөдэр—СССР-эй Далайн-Сэрэгэй Флодой Үдэр. СССР-эй Далайн-Сэрэгэй Флодой ахамад командалагшын орлогшо Флодой адмирал Н. И. Смирнов үгэ хэлэхэ. 17.00—Далайн-Сэрэгэй Флодой дуу ба хатарай ансамблиин концерт. 18.00—«Киногоор аяншалагшадай клуб». 19.00—«Универсиадын дневник». 19.15—19.30—Забhарлалга. 19.30—Уласхоорондын hонин. 20.15—Днепропетровск хотодо болоhон совет дуунай Бүхэсоюзна конкурсдо хабаадагшадай түгэсхэлэй концерт. 22.00—«Время». 22.35 — «Футболой шэнжэлэл». 23.05—«Там, где зимует весна» — телевизионно баримтата фильм. 23.45—Шэнэ hонин.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 11.55—Үхибүүдтэ. Эрхүүгэй драмын театрай зүжэг. 13.10—«Похищение «Савойи»—уран hайханай фильм. 14.25—«Горизонт»—гэжэ киноальманах.

«Орбита». 15.15—Дамжуулгын программа. 15.20—Стендовэ буудалгаар Европын чемпионат. 15.40—Никарагуа. «Гитара ба буу»—телевизионно баримтата фильм. 16.55—Хүгжэм. 17.05—О. Бальзагай зохёолоор. «Блеск и нищета куртизанок» — телевизионно олон серитэй уран hайханай фильм (1-дэхи сери). Франци. 18.35—РСФСР-эй арадай артистнар Л. Гурченко, А. Лазарев, РСФСР-эй габьяата артист Г. Васильев, С. Гарбузова, Л. Лещенко гэгшэдэй хабаадалгатайгаар опереттын үдэшэ. 19.25—«Студентнэрэй Бүхэдэлхэйн наадан дээрэ». 19.55—«Театрай афишын дэргэдэ». 21.00—«Амгалан нойрсогты, багашуул». «Незнайка за рулём»—мультфильм. 21.15—В. Вишневский. «Оптимистическэ трагеди». 22.00—«Время». 22.35—«Испытание верности»—уран hайханай фильм.

ПОНЕДЕЛЬНИК, 27

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 —«Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 10.05 — «Шерлок Холмс и доктор Ватсон», «Собака Баскервилей» — телевизионно уран hайханай фильм (1-дэхи ба 2-дохи серинүүд). 12.30—Шэнэ hонин. 15.10 —Дамжуулгын программа. 15.15 —«Наранай бүлэ» —эрдэм дэлгэрүүлгын фильм. 16.45 —«Эжын hургуули». 17.15 —Академическэ hэлюурдэлгээр СССР-эй чемпионат. 17.45 —«Залуушуулай адресууд». 18.45 — «КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө». «Гэзгэгшэдэй зэргэhээ гаража, түрүүшүүлэй жагсаалда гаралга». Белгород хотын «Энергомаш» заводой коллектив тухай. 19.15 —«Универсиадын дневник».

Улаан-Үдэ. 19.30 — Шэнэ hонин. 19.40 — Спортын hонин.

«Орбита». 20.00 — «Манай үхибүүд» — кино-зураглал. 20.10 — «Жизель». УССР-эй Т. Г. Шевченкын нэрэмжэтэ Гүрэнэй академическэ оперо болон баледэй театрай зүжэг. 22.00 —«Время». 22.35 —«Студентнэрэй Бүхэдэлхэйн наадан дээрэ». 23.40 — «Түрэл аялганууд» — концерт. 24.00 — «Мүнөөдэр —түби дэлхэйдэ».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 12.55—Дамжуулгын программа. 13.00 — Үхибүүдтэ — фильм. «80 дней вокруг света» — мультфильм. (1, 2, 3-дахи серинүүд) (Австрали). 14.05 — Н. Осиповой нэрэмжэтэ Гүрэнэй академическэ ород арадай оркестрэй концерт. 14.40 — «Замбуулиин үе саг». «Түүхын хуудаhанууд». 2-дохи фильм. 15.40 —«Энээнние таанад шадахат». 16.25 —«Стендовэ буудалгаар Европын чемпионат.

Улаан-Үдэ. 17.00 — Үхибүүдтэ. Мультфильмнүүдэй программа. 18.00 —«Поэт Б. Дугаровтай уулзалга». 18.30—Соносхолнууд. 18.40 —«Экономико. Эрдэм наука. Түрүү дүй дүршэл».

«Орбита». 19.30 — 19.45—Забhарлалга. 19.45 —«Арадай аялганууд». 19.55 —Дамжуулгын программа. 20.00 —«Уссуриин ой тайга» —эрдэм дэлгэрүүлгын фильм. 20.15—«Уласхоорондын hонин» 21.00 —«Амгалан нойрсогты, багашуул!». 21.15 — «Студентнэрэй Бүхэдэлхэйн наадан дээрэ». 22.00 —«Время». 22.35—«Княжна Мери» — уран hайханай фильм.

ВТОРНИК, 28

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 —«Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 10.05 — Мультфильмнүүдэй программа. 10.30 — «Жизель». УССР-эй Т. Г. Шевченкын нэрэмжэтэ Гүрэнэй академическэ оперо болон баледэй театрай зүжэг. 12.20 —Шэнэ hонин. 15.10 — Дамжуулгын программа. 15.15 —Шэнэ hонин. 15.35 — Баримтата фильмүүдэй программа. 16.30 — Үхибүүдтэ. «Четверка по пению» гэhэн фильм. 17.35—«Ажалай алдар солын түг дээрэ үргэн дабшагшад». 17.50 —«Уран зурааша Федор Решетников». Түрэhөөр 75 жэлэйнь ойе угтуулан. 18.10—Кострома хотын профсоюзуудай академическэ хоорой концерт.

Улаан-Үдэ. 18.30 —«Байгал» программа. 19.00 —«Партийна манай хэрэгүүд». 19.30 —«Зүүн Сибирь» —киножурнал.

«Орбита». 19.45 — «Универсиадын дневник». 19.45 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэйдэ». 20.00 — Узбегэй ССР-эй габьяата артистка Р. Шарипова дуулаха. 20.35 —«Этигэл найдалаа гээгшэд». «Капиталай оронуудта хүдэлмэригүйдэлгэ тухай». 20.50 —«Синдикат-2» — телевизионно олон серитэй уран hайханай фильм (1-дэхи сери). 22.00 —«Время». 22.35 — СССР-эй арадай артист В. Норейка РСФСР-эй арадай артист Н. Некрасовай хүтэлбэрилдэг Түбэй телевидени болон Бүхэсоюзна радиогой ород арадай, академическэ оркестртэй хамта концерт харуулха. 23.45 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэйдэ».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 12.55 —Дамжуулгын программа. 13.00 — Үхибүүдтэ. «80 дней вокруг света» — мультфильм (4,5, 6-дахи серинүүд). 14,05 — «Николай Кузнецов. Баатаршалгын хуудаhанууд» — телевизионно баримтата фильм. 15.00 —Уласхоорондын конкурсын лауреат Г. Жислинэй концерт (скрипкэ), 15.20 —«Горизонт». 16.20 — Фильм-концерт.

Улаан-Үдэ. 17.00 — Баримтата фильмүүдэй программа. 17.50 — «Буряад ороной уран зохёол».

«Орбита». 18.30 —«Бага наhанhаа гарбалтай». Е. Носовой зохеолоор дамжуулга. 19.30—19.45—Забhарлалга.

Улаан-Үдэ. 19.45 — Соносхолнууд.

«Орбита». 19.55 —Дамжуулгын программа. 20.00 —«Советскэ Союзда алба хэнэб». 21.00 —«Амгалан нойрсогты, багашуул!» 21.15 —Телевизионно баримтата фильмүүдэй программа. 22.00 — «Время». 22.35 —«Простые заботы» — уран hайханай фильм.

СРЕДА, 29

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 8.55 —Дамжуулгын программа. 9.00 —«Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 10.05 —«Дуратай уран шүлэгүүднай». 10.35 —«Простые заботы» —уран hайханай фильм. 11.50 — Москвагай камерна хоорой концерт. 12.20 — Шэнэ hонин. 15.10 —Дамжуулгын программа. 15.15 — Шэнэ hонин. 15.35 —«Би Ленинградайб гэжэ өөрыгөө тоолодогби». Советскэ Союзай Геройнууд, СССР-эй летчик-космонавтнууд В. Шаталов, О. Макаров, Г. Гречко гэгшэдэй хабаадалгатай телевизионно баримтата фильм. 16.15 —«Ород хэлэн». 16.45 —«Манай дуун, зэдэлэ!».

Улаан-Үдэ. 17.45 — Футбол. ВЛКСМ-эй ЦК-гай «Арhан бүмбэгэ» гэжэ клубай кубогта хүртэхын түлөө түгэсхэлэй наадан (үнгэтэ). 18.45 —«Байгал» программа.

«Орбита». 19.15 —«Универсиадын дневник». 19.30—19.45 — Забhарлалга. 19.45 —«Мүнөөдэр — түби дэлхэйдэ». 20.00 —«Шиидхэгдээгүй асуудалнууд. Бэдэрэлгэнүүд. Дабалтын замууд». 21.00 — Молдавиин ССР-эй Гүрэнэй академическэ габьяата арадай хатарай «Жок» гэжэ ансамблиин концерт. 22.00 —«Время». 22.35 — «Останкинай концертнэ студида болоhон залуушуулай үдэшэ». Москвагай ба Московско областиин дунда hургуули дүүргэгшэдтэй уулзалга. 24.00 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэйдэ».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 12.55 —Дамжуулгын программа. 13.00 — Үхибүүдтэ. «80 дней вокруг света» — мультфильм (7, 8-дахи серинүүд). 13.45 —Телестадион. 14.15 —«Аренэ дээрэ болоhон табан уулзалга». —фильм-концерт. 15.15 —«Соведүүдэй хүдэлмэри». 15.45 —«В. Луговскойн уран бэлиг».

Улаан-Үдэ. 16.55 — Киноочерк. 17.15 —Соносхолнууд. 17.25 — «Агитаторнууд ба политинформаторнуудта туhаламжа».

«Орбита». 17.45 —«Шатарай hургуули». 18.15 — Хүгжэмэй концерт. 18.45 —«Горнистнууд, харюусагты»!.

Улаан-Үдэ. 19.45 —«Дэлхэй совет хүнүүдэй харахада».

«Орбита». 19.55 —Дамжуулгын программа. 20.00 —«Хүдөөгэй час». 21.00 — «Амгалан нойрсогты, багашуул!». 21.15 —«Время». 22.35 —«Дерево без корней» —уран hайханай фильм.

ЧЕТВЕРГ, 30

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 8.55 —Дамжуулгын программа. 9.00 —«Время». 9.45 — Үглөөнэй гимнастика. 10.05 —«Обида» —мультфильм. 10.15 —«Синдикат-2» — телевизионно олон серитэй уран hайханай фильм (1-дэхи сери). 11.20 —«Киногоор аяншалагшадай клуб». 12.20 — Шэнэ hонин. 15.10 —Дамжуулгын программа. 15.15 —Шэнэ hонин. 15.35 —«Сибирь ба Алас Дурна хизаараар»—киногой программа. 16.20 — Үхибүүдтэ. «Морской охотник» гэжэ фильм. 17.30—И. Бах. Хүгжэм, Уласхоорондын конкурсын лауреат А. Гаврилов, Ю. Николаевскиин хүтэлбэрилдэг камерна ансамбль гүйсэдхэхэ.

Улаан-Үдэ. 17.55 —«Байгал» программа. 18.25 —«Уласхоорондын шэнжэлэл» (буряадаар).

«Орбита». 18.40 —«Хүн ба хуули». 19.15 — «Универсиадын дневник». 19.30—Забhарлалга. 19.45 —«Мүнөөдэр — түби дэлхэйдэ». 20.05 —«Эрдэм наукын hонин». 20.35—«Арадай аялганууд». 20.50 — «Синдикат-2» —телефильм (2-дохи сери). 22.00 —«Время». 22.35 — «Дуун-81». Вильнюсhээ дамжуулга. 23.40 —«Мүнөөдэр — түби дэлхэйдэ»

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 12.50 — Дамжуулгын программа. 13.00 — Үхибүүдтэ. «80 дней вокруг света» — мультфильм. (9, 10, 11 серинүүд). 14.05 — Совет уран зурагай искусство. «В. А. Фаворскиин мастерской соо». 15.05 — «Электрификаци — үе сагуудай харилсаа холбоон»— телевизионно баримтата фильм. 15.35 — «Сэхэ хөөрэлдөөн». 16.05 — СССР-эй арадай артист, Ленинскэ шангай лауреат Е. Светлановай концерт.

Улаан-Үдэ. 16.55 — Мультфильмнүүдэй программа. 17.25 — «Факел». «Хүдэлмэришэдэй зэргэдэ өөрыгөө оло».

«Орбита». 17.55 — «Хүсэтэйшүүл, зоригтойшуул, габшагайшуул».

Улаан-Үдэ. 18.40 — «Таанадта зорюулагдаhан уулзалга». Улаан-Үдын шэлэй заводой хүдэлмэришэдэй асуудалнуудта албан зургаанууд болон министерствэнүүдэй түлөөлэгшэд харюусаха. (үнгэтэ).

«Орбита». 19.55 — Дамжуулгын программа. 22.00 — «Фазиси» гэжэ ансамблиин концерт. 20.30 — «Баатаршалга». 21.00 — «Амгалан нойрсогты, багашуул!». 21.15 — Ород композиторнуудай зохёолнуудые Москвагай гүрэнэй филармониин академическэ симфоническа оркестр гүйсэдхэхэ. 22.00 — «Время». 22.35 — «Карьера Димы Горина», — уран hайханай фильм.

ПЯТНИЦА, 31

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 10.05 — «У страха глаза велики»—мультфильм. 10.15—«Синдикат-2» — телефильм (2-дохи сери). 11.20 — «Ан амитадай ажамидарал». 12.20 —Шэнэ hонин. 15.10 — Дамжуулгын программа. 15.15 — Шэнэ hонин. 15.35 — Ороной телевизионно студинуудай баримтата фильмүүдэй программа. 16.25 — «ПТУ-да ямар мэргэжэлдэ, яажа hургадаг бэ?». «Уг залгамжалагшад». 16.55 — «Москва ба москвагайхид». 17.25 — «Арадай уран бэлиг». Украинын уран hайханай бүлгэмүүдэй коллективүүдэй хабаадалгатай концерт.

Улаан-Үдэ. 18.10 — «Халаан» тележурнал (буряадаар). 18.40 — «Байгал». программа. 19.10 «Заводой үшөө нэгэ цех».

«Орбита». 19.45 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэйдэ». 20.00 — «Илья Николаевич Ульянов». Түрэhөөр 150 жэлэйнь ойе угтуулан. 20.30 — Уласхоорондын конкурсын лауреат С. И. Голинский наадаха. 20.50 — «Синдикат-2» — телефильм (3-дахи сери). 22.00 — «Время». 22.35 — «Цыгануудай дуунууд ба хатарнууд». 23.50 — «Асканийские меридианы» — телевизионно баримтата фильм.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 12.55 — Дамжуулгын программа. 13.00 — Үхибүүдтэ. «Ой тайга юундэ шэмээгүй байгааб?». 14.20 — «Архангельское гэжэ музей-бууса». 15.05 — Совет уран зохёолшодой рассказуудые РСФСР-эй габьяата артист В. Кутепов уншаха. 16.20 — «Бидэнэр БАМ баринабди».

Улаан-Үдэ. 16.55 — «Киноочерк». 17.25—«Манай город—манай гэр». 17.50—Киноочерк.

«Орбита». 18.10 — К. Тренев. «Любовь Яровая». 19.00—«Түрэл хизаарайм аялганууд». 19.30 — 19.45 — Забhарлалга.

Улаан-Үдэ, 19.45 — Киноочерк.

«Орбита». 19.55 — Дамжуулгын программа. 20.00 — «Киногоор аяншалагшадай клуб». 21.00 — «Амгалан нойрсогты, багашуул!». 21.15 — Телевизионно баримтата фильмүүдэй программа. 22.00 — «Время». 22.35 — «В стремнине бешеной реки» — телевизионно уран hайханай фильм (1-дэхи ба 2-дохи серинүүд).

СУББОТО, АВГУСТЫН 1

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 10.05 — «Синдикат-2» — телефильм (3-дахи сери). 11.10 — «АБВГДейка...». 11.40 — «Түрэлхидтэ зорюулагдаhан дамжуулга». 12,10 — hур харбалгаар СССР-эй чемпионат, 12.40 — «hолонго» — арадуудай уран бүтээлэй телевизионно программануудай IV уласхоорондын фестиваль. «Хатарай үе саг» (Сингапур). 13.05—Архитектура. «Олимпиин барилганууд». 13.35 — «Спортлотогой» 31-дэхи тираж. 13.45—«Уулзалга». Совет уран зохёолшодой рассказуудые СССР-эй арадай артист К. Лавров, РСФСР-эй габьяата артистка Л. Малеванная уншаха.

Улаан-Үдэ. 14.30—Шэнэ hонин (буряадаар). 14.40—Хүдөөгэй ажалшадта зорюулагдаhан хүгжэмтэ программа.

«Орбита». 15.15—«Мүнөөдэр — түби дэлхэйдэ». 15.30 — «Волшебная серна»—мультфильм. 15.45—«Мэдээжэ аад, юрэ бусын юумэн». 16.45—«Только остров не возьмешь с собой». — телевизионно уран hайханай фильм. 17.50 — Политическэ шэнжэлэгшэ В. П. Бекетовэй хөөрөөн. 18.20 — «Хабарай аялганууд». Фильм-концерт. 19.00 — «Мүнхэ энэ гэрэл гамнаарай» — баримтата фильм. 20.00—20.15—Забhарлалга. 20.15—Краснодарай хизаарай Тихорецкэ районой Фастовецкая тосхоной хасаг хоорой концерт. 20.40—«Пока стоят горы»—уран hайханай фильм. 22.00—«Время». 22.35 — И. С. Тургеневэй зохёолнуудаар фильм-концерт. 24.00 — Футболоор уласхоорондын мүрысөөн. СССР-эй суглуулагдамал команда—«Атлетико» (Мадрид). 01.45—Шэнэ hонин.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 11.10—«Экран» гэжэ теле-суглуулбари. 12.10 — Эрхүүгэй драмын театрай «Ретро» гэжэ зүжэг.

«Орбита». 15.15—Дамжуулгын программа. 15.20—«Алдуу хэхэ эрхэгүйгөөр» — баримтата фильм. 15.50—«Хүгжэмтэ киоск». 16.20—Мультфильмнүүдэй программа. 16.50—Днепропетровск хотодо болоhон совет дуунай бүхэсоюзна конкурсын лауреадуудай түгэсхэлэй концерт. 18.35—С. Михалков. «Пена». Москвагай сатирын театрай фильм-зүжэг. 20.30—«Инаг дуран тухай үгэнүүд»—телевизионно баримтата фильм. 21.00—«Амгалан нойрсогты, багашуул!». 21.15—«Элүүр энхэ байлга». 22.00—«Время». 22.35—«Крепостная актриса» — уран hайханай фильм.

САГААН УЛАРИЛ

Июлиин 26—27-ной үдэрнүүдтэ сэлмэлгэтэй, бүрхэлгэтэй байха. Июлиин 26-да республикын ехэнхи газар дайда дээрэ бороо орохо. Урда ба баруун урда районуудта ехэхэнээр бороо орохо хараатай. Июлиин 27-до зарим нютагуудта саг зуура бороо орохо, аадарлаадшье абаха. Баруун тээhээ секундын 5—10 метр хүсэтэйгөөр hалхилха. Аадарай үедэ hалхинай хүсэн эрид шангадаха. Һүниндөө 12 — 17 градус дулаан хонохо. Үдэртөө 20—25 градус дулаан байхаар хүлеэтдэнэ. Зарим районуудта hүниндөө 7 градус, үдэртөө оройдоо 15 градус хүрэтэр дулаарха хараатай.

Редактор Р. Б. ГАРМАЕВ.

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС: 670000

г. УЛАН-УДЭ, ул. ЛЕНИНА, 35, редактор—2-54-54, приемная —2-54-93, зам. редактора—2-68-08, зам. редактора—2-62-62, отв. секретарь —2-50-52, секретариат—2-66-76, отделы: партийной жизни—2-60-91, пропаганды—2-56-23, промышленности и строительства—2-61-35, сельского хозяйства —2-64-36, 2-63-86, советского строительства и быта—2-69-58, культуры и школ—2-60-21, информации—2-34-05, перевод—2-54-93, писем и селькоров —2-67-81, корректорская—2-35-95, машинное бюро—2-57-63, фотолаборатория—2-33-61, отдел объявлений—2-65-54.

Республиканская типография Государственного комитета Бурятской АССР по делам издательств полиграфии и книжной торговли.
Н-00637. Заказ 36-228. Индекс 5901.